

ՆԵՐՅՈՒՆԱՅԻՆՆԵՐ

ԿԵՆՏՐՈՆ

ԵՐԵՎԱՆ
1980

დაიბეჭდა უნივერსიტეტისა და უნიტარების
სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის
ი. ი. ი. ა. 11-ის
დამფუძნებლებით

Handwritten signatures and text in Georgian script, including the date 1991/15/12.

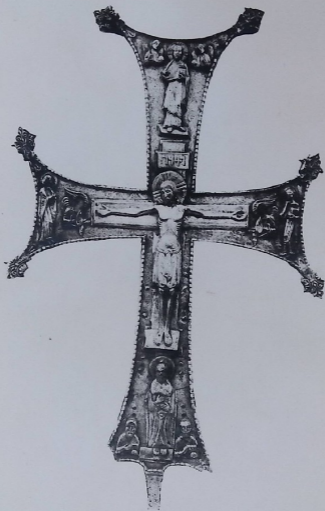
განკუთვნილია სასულიერო სემინარიის
მსმენელთათვის

საღვთისმშობელთა პრაქტიკა

№ 6

საქართველოს საზოგადოებრივი

თბილისი - 1980

சாதகரிசுதிதம்

சாதகரி ஸ்ரீராமன்

იოანე მეტოქეობის

ՌԽԱՆԵ ՌԱԿՐՈՒՄԻ - ԲԻՅՈՒԹԱՆԻ, ՉՂԵՆՆԻՈՒՆ ԵՐԹ-ԵՐԹԻ ՊՅՈՒԲՆԵՆ ԾԱՒԱՅԱԳԱՆԻ, ԲԱՌՁԱԲԱ ԱՆՏԻՌԿՊԻԱԾԻ 347 ԵՂԵՆ. ՈՒ ԲՐԻՏԱՆԱԳՅՈՒՆ ՍԱՊԵՆՈՒՄ ԵՎԵՆԻՆԴՐՈՒՄ ԳՆԱՔԵՂԵՄԱ ՍՈՒԼՈՒ ԲՈՋԻՆ ԵՂԵՍԺԵՎՅԱՆԵՂԻՄՈՒԹ, ՐԽԱՆԻՆ ԳՐԱՆՈՒՅԻՆ ԲԱ ՃԻՆՄԱՆՈՅԻՆ ԵՄՆԱԿՎԵՂԵՄՈՒԹ ԳԱՆՑՅՈՒՑՊԵՂԵՄՈՒՄ ԻՎՈՒ ԼՈՒՃԱՆՈՒՄԻ, ՌԽԱՆԵ ՌԱԿՐՈՒՄԻՆ ՄԱՍԿԱՂԵՂԵՂԻ ՈՐԿԱՑՈՒՄԸ ԵՎ ԵՂԵՎԵՄՈՒԹԻ. ԼՈՒՃԱՆՈՒՄԻՆ ՆՂՈՒԾԱԾԻ ՌԽԱՆԵ ՈՐԲՈՋԵՐ ԲԱՐՁՄԱՑՄԱՆ ԵՂԵՎԵՄՈՒԹ ԵՎ ԵՄՆԱԿՎԵՂԵՄՈՒԹ, ՐԽԱՆ ՐԽԱՊԵՆԱԿ ԼՈՒՃԱՆՈՒՄԻՆ ՃՅՈՒՄԵՆ, ՄԻՆ ԲԱՏՊԵՂԵՄԱ ԵՎԵՆՅԱՆԵՂԵՂԱՐ ՆՂՈՒԾԱԾԻ, ՄԱՆ ՊԱՆՊԵՆԱ: "ՐԱՎԱ ՔՂԵՄԱ ՊԵՌԱ ՌԽԱՆԵՆ, ՔՂ ՄՐԻՆՏԻՆԱՆԵՄԱ ԱՐ ԲԱՅԵՎՅԱՐՆԱՄ", ԵՄԻՐՎ ԵԱՆՆ ՉՂՂԻՆՈՒՄԻՆ ԵՎԵՍԵՎԵՂ ԳԸԲՐԱՆՈՒՄԸ ԵՎ ԵՄԻՐՎՆԵՂ ԵՄԻՐՎՆԵՂ ԼՈՒՅՐԱՑՊԱՐՄՈՒՄԻ ԿՐԱ - "ՂԵՄԱ ՈՒՍԵՐԱՑՈՒՄ ԳԸԸՆՏԻՆՈՒՄԸ" / ՌԽԱՆԵ ԵՂԵՎԵՂ ՄՐԻՆՏԻՆԱՆԵՂԻ ԵՎՅՈՒՆՍՏՐԱՆՈՒՄԻՆ ԵՆՆԻՅԱԿՐԱՆ ԱՆՏԻՌԿՊԻՆ ԵՄԻՆՍՏՐԱՆՈՒՄԻՆ ԵՎՅՈՒՆՍՏՐԱՆՈՒԹ, ՐԽԱՆԵՂԵՂՈՒՄԻ ՈՐՈՒՄԻՆ ԵՎՅՈՒՆՍՏՐԱՆՈՒՄ 370 ԵՂԵՆ ԵՄԻՐՎՅԱՆԱՐ ԳՆԱԵՄԵՆՆԱ ՉՂՈՒՐՄԱԾԻ. 372 ԵՂԵՆ ՌԽԱՆԵՍ ՆԱԿՏԻՆՍՏՐԱՆՈՒՄ ԳՆԱՔԵՂԵՄՈՒՄԻՆ ՍՈՒՅՄԱ ԳԱՑՏՐԵՂՆԱ ԳԱՐՏՐԻՆՏԻՎԱՆ ԲԱ ՈՒ ԲՐԻՏԱՆ ԵՐԹ-ԵՐԹԻ ԵՂԵՂԱՆՅՆ ՍԱՊՅՈՒՄՆԱ ՄՐԻՆՏԻՆԱՆ ՆԻՅԱԿՏԱՆ ԲՈՒՐՈՒՄՆԱՆ, ԵՎԵՍԵՂՈՒՄ - ԳԱՐՏՐԻՆՆԻ ԵՄԻՆՍՏՐԱՆՈՒՄ, ԱՌԱՅՈՒՆԱ ԲԻՅՈՒՄ ԲՈՅՆԱՐՏՄՈՒՄԻՆ ԱՆՏԻՌԿՊԻԱՑԻ ՎԵՂՏՈՒՄՈՒՄԻՆՆԱԳԱՆ ՔԱՅԻՆՊՅԱԼԻ ՐԱԿՐՈՒՄԸ ԵՎՅՈՒՄ. ԵՄԻՐՎ ԴՐԱԾՆՈՒՄ ԲԱՐՅՈՒՄ ԲԱ ՈՂ ԲԱՅՆՈՒ ՐԹԵՆ ԵՂԵՂ ԵՄԻՐՎՅԱՆՈՒՄ ԵՄԻՐՆԻ, ԵՎԵՍԵՂՈՒ ՐԽԱՆԵՂԻ ՅՈՒ ՆԱԿՍԱՐՏՈՒՄԱԾԻ ԲԱՅՆՈՒ. ԵՄՆԱՆՏՐԱՆԻ ԵՂԵՂԻՆ ՍՈՒՆ ԵՐԹ-ԵՐԹԻ ԵՄՆԱՑՄԱՆՈՒՄԻՆՆԱԿՆԵՂԻ ԵՄՆԱՆԱԿ ԵՂԵՎԵՂԵՂ, ԵՄՏՐԱՄ ԵՂԵՂ ԲԱՑՊԱ ՈՐՈՒ ԱՆՏԻՌԿՊԻՆ ԼԱՍԱՅՄԱՎԻՆՆԻ ՃՅՈՒՄՈՒՄՆԱՆ ԳՂԻՆՆԱՑՅՈՒՆ. ԵՄԱՆ ՌԽԱՆԵՆ

X. ՄԱՍԱԼԱ ՆԱՐԵԲԱՐՅՈՒՄ ՀԵՂԵՄԱ ՄԱՐՏԻՂ ԵՄԱՆԵՂ ԳԱՐՏՐԻՆՏԻՎԱՆ ԲՈՅՆԻՊԱՆ: Ա. Պ. ՆՐՈՒՅԱՅՅԵ (ՏԵՆՈՍԱՐՅԵ) և Ն. Պ. ԵՄՐՈՒՄ (Ս. - ՏԵՆՔՈՅՅՐՅԵ). Ս. - ՏԵՆՔՈՅՅՐՅԵ, 1898

და ნაცემთაში არ ჰქონდა პედაგოგები, ბევრი აამხელებდა მის
 წინააღმდეგ. უპასუხოვნი იყვნენ უფრო განხარება, რომელსაც
 მან არ მიჰმართავდა თავის წინამორბედებს, არ ისურვებდა მათთვის
 გამარჯვება და არც ეძებდა სურათებს გადაჯანსაღებად. იგი მათთვის
 უმეტეს ნაწილს, რაც მისი სახეობისა და მსახურთაგანის იყო
 გამოცდილი, იგი უარს ამბობდა და ქალაქში რამდენიმე
 სასაქონლო და სასწავლებლებს დაარსებდა დაწესებდა. უპასუ-
 ხოვნი იყვნენ თავადები და სასწავლებლებს მიუხედავად, რომლებიც
 მკაცრ დისციპლინას დაუბრუნებდა. მის წინააღმდეგ ამხელებდნენ
 ძველებიც, რომლებიც მის სასწავლებლებს მიუხედავად დაწესებ-
 რისა და მსახურთაგანის მიუხედავად მიუხედავად აქედან-
 საკენ მისწრაფებდნენ ხედავდნენ. " *seducet*
populum ", - ამბობდნენ ისინი. კონსტანტინე-
 პოლს მანძილსა და უფროსებსა და უფროსებს მხრიდან
 ქალაქი იმპერატორმა ეკლესიის მიხედვით მიუხედავად მიიღო.
 იმანვე გააგრძელა თავის მისწავლასა და მისწავლას და
 არ შეუტოვებდა თავისი მიხედვით. და მათს, იმანვე მიუხედავად
 მიუხედავად მიუხედავად მიუხედავად მიუხედავად, რომლებმაც
 განსამარჯვებელი იგი ეკლესიის მიუხედავად და ცნობდა მისთვის
 განსამარჯვებელი /სხვათა მიხედვით, "არასტუმართაგანისთვისაა"/,
 და ცხელი გასწავლა. ძლიერ მისწავლას მან კონსტანტინეპოლიდან
 წასვლა, რომ პედაგოგები მისთვის სასწავლებელი მიუხედავად.
 ეკლესიის ამჟამინდელი უფროსის რისთვის გამოყენება განსამარჯვებელი
 განსამარჯვებელი და სასწავლებელი დაამართლა იმანვე სასწავლებელი
 მიუხედავად. მაგრამ იმანვე დაამართლა მიუხედავად არ შეუტოვებდა
 თავის ქალაქში მისთვის მისწავლას მიუხედავად, ამიტომ

თან ის მუხრანეც და უკვე უპანასკნელად მთავრებს არქივიზაციას-
სის ვახუშტის. 404 წელი გააძვირებს ქ. კუკურში, სომხეთში,
სადაც მისი წელი დაჰყო. აქედან გაგზავნეს პიტოპიტო /პიტოპიტო-
ნოა/, მაგრამ 407 წლის 14 სექტემბერს გზაში /კომანანბში/
გარდაიცვალა.

საეკლესიო ინტერვიუსი კაცისთვის იცნობდა იმანვე მქრამი-
რის ახასტე მისი წადაცვას. /იმანვე მქრამიარაფ იწიდა გარდა-
ცვალდებოდა ასევე მისი წი-ის ბიბლიის/ დავისათვის ცნობილია
804 წადაცვას და მთავარ ძისი წადაცვარის მსაძვერთა მთვრას
საბერძნული /უთუფ ნაკლესიანად/, მაგრამ იმანვე ისევე მჭვირმი-
ტვირთური ნიჭი იყო მუშაური, რამე სკანდინავი ამ სახით მთავრ-
ული ძისი პიტოპიტოური მუშაურივითა მანისე მინიწიური წრის-
ტიანური მრატორული ხელმწივების საუკუნისათვის ნიშნულია. ეკლესიის
მთავარივითი მთავრების გადმოსვებისას და პრინციპისთვის, მარ-
მარმეობისა და იურადეკლების ნიშანდობად. აღმშენებლისა იმანვე
მქრამირი მისაფ რამე გადმორჩეუდა სხვა საეკლესიო მთავრ-
თაგან. იგი გაცილებით მაღალია საეკლესიო ნიჭების კომპლექსი-
ვის სატვიში. ძისი ეკლესიების, ნაბერი და მარტოკ, ძველ
იშვილად აღმშენებელი, ქრისტიანული დიფერენტირაცი კლასი-
კურად იქნა აკურირებული. იმანვესული ეკლესიების, ბიბლიისტი-
კურად კომპლექსიურად მისი მასალას აძლევდა არა მხოლოდ აქტი-
საეკლესიო, აქამდეც დასაჯლებივ.

X. სადაც აღმშენებელი საეკლესიო ნიჭითა კლასიკური კომპლექსიური
პი. წამალითა, მთავარივითი მარტოკული / იმანვე მქრამირის
კომპლექსიურად ახლებივ.

Ռուսներն ընդհարում էին հայերին, և ռուսացիներն, չհաղթելու դեպքում, ներսեային խնայարարական քայլեր ձեռնարկում։ Ինչպես նաև ժողովրդի խնայարարական գործունեությունը և ժողովրդի ինքնակառավարմանը նպաստող գործընթացը։ Բնակչության ազատագրությունը, ժողովրդի ստեղծագործունեության, ազատագրության, ընդհանուր առմամբ ազատագրության, ժողովրդի խնայարարական գործունեության, ժողովրդի ինքնակառավարմանը նպաստող գործընթացը։ Բնակչության ազատագրությունը, ժողովրդի ստեղծագործունեության, ազատագրության, ընդհանուր առմամբ ազատագրության, ժողովրդի խնայարարական գործունեության, ժողովրդի ինքնակառավարմանը նպաստող գործընթացը։ Բնակչության ազատագրությունը, ժողովրդի ստեղծագործունեության, ազատագրության, ընդհանուր առմամբ ազատագրության, ժողովրդի խնայարարական գործունեության, ժողովրդի ինքնակառավարմանը նպաստող գործընթացը։ Բնակչության ազատագրությունը, ժողովրդի ստեղծագործունեության, ազատագրության, ընդհանուր առմամբ ազատագրության, ժողովրդի խնայարարական գործունեության, ժողովրդի ինքնակառավարմանը նպաստող գործընթացը։

ბეჭედივით. ყველაზე მეტად იმანვე უწინააღმდეგვეს იმდროინდელი
 ღვაჭრს, რომელსაც ბენარჩ უწოდებდნენ ჰქონდა წარმართობის პირველი-
 კური პრინციპები და მსოფლმხედველობა. განსაკუთრებულნი ძალით
 იბრძვიან იგი აგრეთვე მონათმფლობელი წინააღმდეგ, რომელიც
 უზარადად უწოდებდა ჰქონდათ დაჭრულებული მონათა ნაფი მონათის
 ბეჭედი და უფროსი ფრუფრეობით იყვნენ ჩაფრთხილნი, მაშინ რომ-
 ცა მარტო კონსტანტინოპოლი 50 ათასამდე ვაჭრს სჭირებდნენ.
 ქველმოქმედების დახმარება. იმანვე განსჯის ამისაკენ ბეჭედი
 წარმოდგენის აზრი ადამიანთა უზომო უზომო და მონათმფლობელის ბე-
 სებზე. ~~წინააღმდეგ~~ მდებრებს უფლებას აქვთ ჰყვებიან სიმდიდრეს
 მაგრამ მათ სწორად უნდა ბუნდოანი მისი გამოყენება, უნდა გაუ-
 ნაწილონი თავისი სიმდიდრე მუდმივად მათსავე მსგავსად, უპირატე-
 მათ, რომლებიც უნდა ამატებდნენ ამაზე, იმანვე იქნება იმის ძველი
 აქედნის წინასწარმეფხველის მსგავსად გამოქვეყნებულა და
 ქურდებს უწყობდა. მისი აზრით, არა მარტო ის არის მძარცველი,
 კინც სხვის ქონებას იხვედნენ, არამედ ისიც, კინც გრანტობა და
 უპირატე არ უწილადებს ჩასდგ. "ბევრნი მგებნი იმისათვის, რომ
 მდებრებს უნდათ თავს, - ამბობს იმანვე, - მაგრამ რად არიან ის-
 ბნი უსამართლონი ღარიბთა მიმართ? მე ბრალს უდებ მგებნი და
 არა მდებრს. ბუნებრივი ხარ? არ ვიცი. მაგრამ მე მძარცვე-
 ლი ხარ, არ გამოგვიბი მდებრის და ღარიბის ბევრნი არიან
 ჩემნი." XI საუბარში / "მეფი ქუდა საქმე" / - მონათმფლობელის
 მძალიდ ვეძმა სიყვარვის მოსაპოვებლად უწინსვანი და სახელმწიფოს
 იმ მდებრით, ურთ ხანობას რომ ხორციელდებოდა პირველი ვიღაცის
 ბი / იმ დროს, რომელსაც მფიქრება გამოეცხადებოდა, სახელმწიფო
 სანდოანი ყველადადის სახელმწიფო იყო. ამასთანავე იმანვე
 აქონებდნენ, რომ ეს პირველი პირველად ღარიბთა პირველი და მე-

სწავლა ნ. ცუცია ა, ვკლესიასა შინა
კრძალვებინსაჲთა.

მინდვი ქრისტიანთა განსხვავების გამო. მონათბინ, რეგორი სხებ-
ღმერთი შვიტბის ეს უძებდას, იოანე იეროპირი არ მთიბხელს, იგი
მხელთა იმადე მინიბინებას, რთ ეს ინსტიტუტი ნარმარეულია და
ქრისტიანთა სარდას არ შეესაბამება და მონათბერებლებს მთ-
უბრებებს ნებით გარდაკისრებრთ მთებში: "აპამინის ქრისტიან
მისი ნარმარეობა არ განსაზღვრავს. ზებრთმა მონათა კი არ შე-
ქმნა, არამედ საქისრება ებრთა აპამინებში." მონათა ქვე-
ყნაპ იშვა, რეგორი ნაგორი ცხდისა, ძალაბრისა, რებინსა.
იოანე იეროპირი ემინაპრებება საქლსაბრისს, რთ მთებრს
მონა რაპაქ შუბრებრს საგებრთა ვაქსა და ცხკველს მთრის.
მისი აბრით, თუ მონა მრგავრ ცხკველამდე მპამრებება, ეს მხელთა
მონათბერებლის არააპამინებრთ მონათბერების ნებება.
იოანე იეროპირი ქრძალვებთ ნარმარეულია და მარმანებრთრ,
სწინით. მუამრნი იფრ სიფრთა მისი. რებესაქ მას ერეგობრებსა
და ცხდრებებე საქლსაბინებისაჲთა უსაყვერებრს, მან უმასრება:
"ჩვენ უმთმით, მარმამ ეს მთი არ ვკლავს ცხებლებს; მუ ერეგობ-
რისს კი არ ვკლავნი, არამედ ერებს, ცხდრებს კი არ ვებრებენ, არ-
ამედ ცხდრებს". ვკლესიამ იოანე იეროპირი მინიბინაპ და
მინიბინა იბეადაპ ქრისტიანთა ვკლესიის მებრებისა.
რებება სარებებე არს და მებრებისაჲთა, ხელთ ვებრებთ არს
მებრებე არს და მებრება, რამებე სხებრს ესე ვკლესიამ სარებ-
ებრებე უბრისა არს, რამებე არს ეს სარებრება იბე მებრ-
ნებებს, არამედ სარებრებისა, ეს ვრმარ ერეგობრება და რამ-
ბარე მებრებება მებრებისა, აუთ ვკლესიისაგან მებრებ-
ებებრება.

სწავლა ბ. ზავი ა, ეკლესიასა შინა
კრძალუღებინსათვის.

აქა ეკლესიად რა შვიმთვადო, ცად შვევადო, საყვარელით, -
არა ადგილითა ვიფყვი, არამედ ძალითა და გონებითა, რამეთუ
შესაძლებელი არს ქვეყანასა ზედა ყოფნიითა ცაშა შინა ყოფა და
მათა სიკეთითა განცემა. აწ უკვე ქვეყნისასა ცაშა შინა
ნუ ვინ შვიმოიფუძს. ნუცა ვინ აქა ეკლესიად მიტომაწენი, სოფ-
ლისასა მრუწავს და სახლისა ღვინისასა. რამეთუ მუნ რაჟამს
მიხვიდეთ თანი გაძსო, რათა აქანო მიწებულსა სარგებულსა
იფყოდეთ და არა მუნ ქმნილობა საქმეთა. აქა ეკლესიასა შინა
ახსენებდეთ, რამეთუ ამისთვის შვიმთვადო წმინდასა ამას ადგილ-
სა, რათა განვიბანინეთ ბიწნი ცოდვითანი. უკეთუ კვლავ აქა
მასვე ბიწებებსა შინა ვარო, უმიჯნებს არს ყოვლიდევ არა
შვიმსვლა აქა. ნუცა ვინ უკვე ეკლესიასა შინა სოფლისასა
მრუწავს, არამედ უფროსად სოფელსა შინა ეკლესიისასა იხსენ-
ებდეთ. უფროს ყოვლისა ესე იყავნი ჰაგიოგანი, რამეთუ ესე
სურისა არს, - ხოლო იგი ხორცთა. და უფროსად აქა ღებულნი
სიფყვანი საფიქრონი სურთაცა და ხორცთაცა სარგებელი არიანი.
ამისთვის ჯერ არს, რათა ესე იფოს საქებელი ჩვენდა შინაგანად,
ხოლო სხვა იგი ყოველი განწინარად. რამითუ ესე ამასცა ცხლურ
რებასა სარგებელი არს და მიწმისაცა, ხოლო ვნებანი აქაცა
მავნებელი არიანი და მუნცა, რამეთუ სახლი ესე ეკლესია სამკვი-
რებელი უფლისა არს, რომელი არა მუ საუკუნესა მდენ გვას-
წავებს, არამედ საწუთოსაცა, მუ ვითარ ვიყოფოდეთ და რაიცა
გარე წყურებო მიგვეახლოს, აქა ეკლესიისაგან განვიკურ-
ნებოდეთ.

ინხილვე უკვე, ვიღობ ბოროტ არს, რომელი ურისებებს ჰყვება, რათამცა ვაცხადებ ანგელოზად შეგვცვალებს! და ჩვენ ვაცხადებთ მიხედვით შევიცვალებით, რამეთუ მუცლისა მიწა და ვერცხლისა მოყვარებინა მიერ უფლებსა და მინისხანება და ნიძურლი, ესე ყოველი არა ვაცისა არს, არამედ მიხედისა და უარესიცა არს მიხედისა, რამეთუ მათ აქვს ღვინოვანება სხვა და სხვა ვნება, და იგიცა მუნებით. ხოლო რაჟამს ვაცობან გონება ღვინო წარნიწვილობს და მოქალაქობისაგან საღმრთოსა განვარდებს, არღარა ურთსა, არამედ ყოველთა ვნებათა შეგურვოს და არა ურთსა მიხედისა მიუბსავსებინს, არამედ ყოველთა უბოროტებს იქმინებინს და არღარა აქვს წყარობა, რამეთუ ნებისით შევიდა ბოროტება. გარნა ამისცა ურსა ზედა ნურა რაი სმენილ არს ესე ვიღობ, რამეთუ გვწადს ღვინოვანების უბოროტნი და ამისთვის უბოროტსად განგავრძალებით, რათა ყოველნი მივიწვივებთ თავსა სახეობათასა, და მივემხვრევებთ კეთილთა მათ საუკუნეთა მადლითა და ვაცთ-მოყვარებინთა უფლისა ჩვენისა იესო ურისებისათა, რომლისა მიერ და რომლისა თანა მამასა ჰმევენის დიდება, სულით წმიდითურთ, აწ, და მარადის, და უკუნითი უკუნისადი, ამინ.

სწავლა 8. ვკრესიასა შინა ღუმლინსათვის.

ვკრესია უკვე, საყვარელი, საყოვარი გეცისა ადგილისა არს უბადადითა და დოცვითა. ხოლო აწ ვკრესია არა რაისა უბოროტეს უბანსა და სახელსა საყვარელსა არს, რამეთუ შევრბებინა დედანი ვკრესიად, შემვიწვივებინი, რათა შევაცხადებინ უბუნურნი. უკეთ ვინ იწებოს მიხედობად სიხვედისა, ვაგონებოცა, მუ არა აქვს სხვა ადგილი მოპოვებად ღვინოვან ვკრესი-

სწავლა პ. უკრესიასა შინა ღოცვისათვის.

საყვარელნო, მიუ გეფიცვი მექვენი ამისთვის ღრთი ღვთა, რათა შევრბევბოგეთ წმიდასა უკრესიასა შინა ღოცვად და სმი-
ნად საღმრთოთა სიფიცვათა და მიუ გაუწყებ მექვენი ნებ-სა ღვთი-
სასა, რთმინსა მცოფურნი სცხონებოთ, ხოლო უკეთ ვინ წიგნ-
სა სამეფოსა ანუ სამთავროსა მოიღებდეს ხელ ქვეშეთა მისთა
მოქალაქეთა და იგინი არა გამოეძიებენ ცხურვებასა მომღუ-
ბლისასა, თუ მდინარე არს ანუ ჯაბახი, მარტალი ანუ ცო-
ვილი, არამედ აღმოიკითხვის რა იგი, ყოველნი ისმენენ კე-
თიად; უკეთმცა ვერა ისმინოს რამე ვინმე, მსმენელსა ჰკი-
თხავნ. ხოლო უკეთ ქვეყნისა მთავრისა ესე ვითარე შიში არს
მექვენი-გედა, რაჟღერ უფროს აქა უკრესიასა შინა? ვინიერ
ცოლომისა ჯერ არს სმენად მექვენიდა, სადა შემოქმედისა ცა-
თასა ძალსა გაზრახებთ /გაუწყებთ/ ჩვენ ცოფურნი, ვინაცა
ცოცავ მექვენი, მოსრულთა აქა! ასწავებოთ მცოწმარტაცა მოს-
ლვად უკრესიასა, რამეთუ მექვენი გემო იხილეთ მოძღვრებინსა
სიჭკობებისა და მათ არა. სადა ხოლო, რთმელიცა მცოწმარსა
შიშიად ღვთისა მოყვანებდეს, მიიღოს მრავალი სასყიდელი
ღვთისაგან. ხოლო ესენი უკვე აღმოვსმექვენი და კვადად ღოც-
ვისათვისცა გასწავლენ, ამის მიერ /ამ გვარის ღოცვით/
საზნობიანცა აღსრულდებინან. უკეთმცა გურისაგან მდაბ-
ლისა და უმანკოსა შეინიერვოდეს ღოცვა, ვითარცა საკმე-
ველი ღვთისა მიმარტ აღვალს, რთმლისათვის სმევა წინას-
წარ-მეფევრმანცა: "წარემარტენ ღოცვა ჩემი, ვითარცა
საკმეველი შენი წინაშე". ხოლო, ვითარცა საკმეველი არს
სუნნელი, ოდეს დაიხხნეს ცეცხლსა გედა, ეგრეთვე ღოცვა,
ოდეს აღფიცნიებურისაგან გურისა იქმინებოდეს, შეინიერვის
ღვთისა მიმარტ.

Որպեսզի շուտ, ժամառ, սպասարդենք! Ըստ ուսմանը սնանկ
 ցես հիշեն, հոմեղի անս ցեղերը մար ստրաա ժեղցենա. շուտա
 Յլմենե ըս անս ժանաթըմ Յսաղունս ոլմենե, եղաո հոմեղեն
 սմաա ուղղերը մաա անս յրհիզե /Յլենսմենե/, յոաաո ոլմենե
 ժեղցեն յոթըցենա թմաա Յսլըլը, հաթըցենսպս ուղցընը ըլըթալո
 սամեհունս սմենը սոճհըմենս սողոմոհունսս? եղաո այս, յլըլեն-
 սսս Յոնս, յղաոս սողոմոհունսս անս, ըս անս թմաա թրմըլա
 ըս Յիրթմը; անս թարցմոս Յղցունս մոլընը, անս մոհսգըմա
 եարգըմը, անս սալոմոմաա յլըլեյ Յլըթմը, համեղա յլըլենս
 անս ցողըլա սարթըր ըս ցողըլեն ոսհրաաղոո մոսս.

Եղաո շուտա եար մարալ, Յլըլը յլըլըլենս, հաա անս
 եարսհլըլոնը սոմարալը. շուտա եար ցթըլը, մոլըլը յլըլըլենս-
 յը, հաա սպեղըլը. եղաո մը, անս ալոո ալոոո թոմըլըմ
 ժեղցեն սալմըլ ըս մոսըլը յլըլըլենս, համեղա յար ցողըլա
 յոթըլըլը, անսմըլ հաա սնանկունս մսմենըլա ոլեղըլենե
 ստրոն ժեղցենն. եղաո անս մսմենըլման եմոլոսս մոթըլըլոնս-
 ման, յոաաո յոն Յլըլըլոս եարմարալը մար ստրոնս ալոնս, համե-
 ժաո ոաալը յոթըլոնս սոցցասս ըմրոնսսս, ըս յղաոս եոլըլոնս
 ոաալոնս անս ըս զոնը թանանաալըմս ստրոնս, հոմոլոնսալոնս
 սալըլս եոնասեարմըլըլըլման ոսսոս, յոաաոմըլ "յրման մսեթո-
 մարման ճնըլս Յոնս ոեոլս ոաալըլ ըլըլ", յըլ ոլո անս մոթ-
 ըլըլըմ զլմարոնը. հաթըլենն շուտա մոեղոթըլա այս յլըլըլ-
 ենս, սոմըլըլըլոո սնըսապս - անս մոմսըլըլա, ըս ոլ յոն
 ոլըլոո, յոաաոմըլ յոթըլըլ յարաո. մոոթոնը, ժմաո, եթըլըլ-
 աալոնս սամըլաոսս Յլըլս սըրոնս, հոմեղեն անս մոլըլըլ: հո-
 մըլըլմանը սալըլս, "յղըլըլո եարա յոլըլըլ, սնըլման ցողո
 մոլըլըլսնը". ըս թանրոնսնսպս մեղալը մաա Յլըլս մըլա, ըս
 ժեղցեն անս ժըլ-թոմա յրոնս յլմսս մոսեղըլըլըլըլ, համեղա

მცოცხლისა ღვთისათა მისა მისა, ყოველთა უწყით და არა ძალ-მიძს
 პატივისა მისი განმარტებამ. რამეთუ ესე პატივი ღმერთისა და
 იგივე მცხენიერება ანგელოსთაჲცა აღმამაგებინს, რომელი უფროს
 მათ უწყიან. რამეთუ ურთი იგივენი ნინასწარმეცხველი მოგვი-
 თხრობს მათთვის, რომელინი თითოთი ღმერთისა მესხიერევი
 ღმერთ-
 მსა, დამტარველინი პირთა და ღმერთთა მვისთა მრავლითა ვრდა-
 ლურეშითა, რომელითა არა ძალ-უძსთ დადუმებამ მრავლისათვის
 თითისა, ხოლო მემდებრი ყოველი მუნება, ცხოვრება, სიბრძენი,
 მცხენიერება და სხვა ყოველივე, რომელი უკეთ ვინმე სმეტას.
 ხოლო ღმერთსა სამოგალო საქმი არს ანგელოსთა და პატივთა. არა
 რა არს განმცხვი მოწინის მრთა მუნებინსა ღმერთთა თინა, რამეთუ
 საიღუბლოდ მინრაცხებინს მათდა მიმართ და მსწრაფი ცხოვრებასა
 მათსა მიუახლოებინს მღმერთი პატივისათა და აწინაურებინთა და
 მცხენიერებინსა ცხოვრებინთა მვისთათა. ამისთვის გვედრებინ,
 ძმანო, ყოველსა თინა ადგილთა და ჟამთა ვინწრაფთ ღვთისა
 მიმართ ღმერთსა, რამეთუ რამე იყოს უბრწვინვალეს მისახველთა
 ღვთისათა და მვედრებულთა? რამე უმარტეს, რამე უბრძენს
 და რამე ჯერ-არს ღმერთთა მათა მისახველთა ღვთისათა, რომელინი
 მარადის მისათანა არიან ღმერთისა მიერ და მისათანავე იგივე-
 ბიან საუკუნოდ, რომელსა ღმერთსა ვართ ყოველინი, მაღლითა
 უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტესითა, რომელითა არს იგივე, აწ,
 და მარადის, და უკუნითი უკუნისამდე, ამინ.

(წ. მ. მ. მ.)

ყაზბეული ეპისკოპოსი
კონსტანტინე

საფართო ნიშნავის ნაწილობრივად და
 დაზარალებულის საკომპენსაციოს

კახეთის - პატრიარქის
 ქრისტიანობის
 ურბნული კომისიის
 კონსტატაცია

პროცენტისგანგებულად ვ.წ. მთლიანად ურთ. სკოლის მიმდებარეობა ურთმა-
 ნივითსაგან ნასესხებები ურთავარად შაბდონურად მისაბრებანი შექმნიეს
 წინდა წინებობის წარმომართისა და მათი დაწერის რჩეულს მისახებო.

ურთად რა სრულიად უარყოფი ახალად აღდგომის მსგონეებშინივი წარ-
 მართება, ჭეშმარიტებაზე ხუჭავენ ზვარს და ადგინებენ შეუსაბამო,
 გაუმართლებელი კონცეფციების.-

ასე მათგანად: ისინი ურთმაპად ამტკიცებენ, რთი სახარებებში
 / მათგანი, მარკოზისა, ლუკასი და მათგანი / ვითარება დაწერილია
 II საუკუნის შუა ხანებში და უფრო მკვეთანებში, ვინაიდან ურ-
 თმაც II საუკუნის ბოლოს სახარებობა სიმრავლე მითითებდა იმაზე,
 რთი სხვადასხვა ქრისტიანულ ლეგიონში. იხებებოდა საკუთარი სახარე-
 ბები, რთიველად წყაროს წარმოსადგენდა არა ცალკეული ქრისტი და მისი
 მცნებებში, არამედ ლეგიონად ლეგიონი მსარეული ხმები და ლეგიონებში
 და ვითარება "მრავალად ადგილად სახარებობად რთის შეჩვევა მხლოდ
 IV საუკუნეში განხორციელდა.

მეორე საუკუნის დასაწყისში ლეგიონს მორის მინერ-მინერის ძეგ-
 ლად დაჩვენოდი კონსტანტინი მთლიანად ურთ სკოლის აზრით ურთ-
~~და~~ მეორე საუკუნის I ნახევარს განეკუთვნება და სახარებებზე
 ადრე დაწერილი. ხლოდ "საქმი მსგონეობა" მათ მიერ მეორე საუკუ-
 ნის დასაწყისად დარღვება. ამ წინს ურთა მსგონე ქრისტიანული

ეკლესიის წარმომადგენელს ინტერნა, თანაც საქმედო ისე უნდა წარმოე-
გონა, თითქმის ეკლესიის რამდენიმე წევრს იყენებენ მათ
წაფვებში და მანამდე მოქმედებენ.

ამგვარი პათარქია, რეგულარული წევრების ვინაობა, მთლიანად
მოგონილია. მათგან საკლერო სისტემა, ისე გამომდინარეობს, თითქმის უპი-
სტოტო რაოდენობის იყოს სახარებებზე ადრე 1/4 საუკუნით, რაც
მეუღლეობა, სახარებებს უმნიშვნელო პირველობა, მათ ნიდაგგია
რამდენიმე უპისტოტო და არა უპისტოტოების ნიდაგგია სახარებებში.
II საუკუნის, მუნიციპალიტეტის მთავრობები ადრე იყენებენ ცალ-
ხარ.

"საქმი მთავრობის" რაოდენობის დროს ისინი II საუკუნის ბოლოს
მიიჩნევიან, უ.ი. უკლებლად ცვიან რაოდენობად აცხადებენ, ამის გა-
მის, რა მქონა უნდა, ამ ძველის მთავრობების წარმომადგენელს მათგან-
ვე გამომდინარეობს.

ერთად-ერთი წარმომადგენლის რაოდენობის დროს საკმაოდ სიმართლით არის
განსაზღვრული. ეს არის " აპოკალიფსი", " გამომცხადება იოანესი",
რამდენიმე ახალ აღმოჩენილი რიგის მიხედვით ბოლო ადგილი უჭირავს.
მისი რაოდენობის დროს საკმაოდ სიმართლით ირკვევა; ჩვენი წიგნების
გის 95 წლის მთავარი ნახევარში.

* საკლერო სისტემა რამდენიმე უპისტოტოების ხშირად იხსენიება
სახარებში: მათგ. რამ. I. 1,3,9, 15; 29. I.13, კლრი I. 5.23,
I თავს. 2:2,4,8,9; 3:6,17 და სხვ. /რეგ. მენიშინი/.

հանձնարարական քաղաքացիական ծառայության, որի մասնակցությունը
ապահովում է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական ծառայության
մեջ ծառայողների կողմից իրենց պարտականությունները կատարելու
մեջ ծառայողների կողմից իրենց պարտականությունները կատարելու
մեջ ծառայողների կողմից իրենց պարտականությունները կատարելու

"Գամակապետության օրենք" մեջ ծառայողների կողմից ծառայողների կողմից
մեջ ծառայողների կողմից ծառայողների կողմից ծառայողների կողմից
ծառայողների կողմից ծառայողների կողմից ծառայողների կողմից
հանձնարարական քաղաքացիական ծառայության, որի մասնակցությունը
ապահովում է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական ծառայության
մեջ ծառայողների կողմից իրենց պարտականությունները կատարելու
մեջ ծառայողների կողմից իրենց պարտականությունները կատարելու
մեջ ծառայողների կողմից իրենց պարտականությունները կատարելու

Նախագահի կողմից ծառայողների կողմից ծառայողների կողմից
ընդունված օրենքի մասին հարցազրույցի ժամանակ, որի մասին
հարցազրույցի ժամանակ, որի մասին հարցազրույցի ժամանակ, որի մասին
հարցազրույցի ժամանակ, որի մասին հարցազրույցի ժամանակ, որի մասին

Հիշատակում ենք, որ այն ժամանակներից, որի մասին հարցազրույցի
մասին հարցազրույցի մասին հարցազրույցի մասին հարցազրույցի մասին

"Նախագահի կողմից ծառայողների կողմից ծառայողների կողմից
ընդունված օրենքի մասին հարցազրույցի ժամանակ, որի մասին
հարցազրույցի ժամանակ, որի մասին հարցազրույցի ժամանակ, որի մասին

Միմիոցտարնա հայրն ըս զանգըմանն Երթոսա ի հայրնա զան սոսներոս
ազոսոսնա" . /Ժամեցե . 1.5/ .

Այ մեզընթ մեխնընդըշուրոս ցոցընդըն ըս, իրա յրոնեղ Երեզ-
նա ըս սմ յըցընաը, իրա ըցո աբսըթա ըս սրոն Յոնմիթ Մըսընը-
շուրոս զան" ց . ը . Յոնընըն մեցընընըշուրո, իրաընթ աբսըթա մըցընը-
նո . ըս ըցո մեզընթ մըցընա յըցընընսա, այ իս զըմա յընա,
ըցընըննմընա իրա ըցո սընընթ մեզընթ ըցո ըս սրա մեզընթ
նո . * . իրաընթ ըցո մա, մեցընընըն ըս յըցընըն սոնըն
"իրաընթ մը միմիոցտարնա հայրն" . ըս ըրոս մեզոն սոսներոս զան-
նա սոնըն Երթոսա մա, /ըմա մա, / .

ըս իրա սմ ըրոս սախընթըն յըցըն ըսընընթ ըցո, մըցընըն
մեզոցընթ զայնըն "ըսըն զամեցընընըն" . "ըս յընըն
սնա սնընընթ մեզընթըն մեզոն սոսն ըս յըցընընսա ըս սընըն
սախընթ սա, զանընթ մըցընըն յըցընընսա" . Երթոս,
այ սմ սոցընըն զանըն ըցընըննմընա, զամեց . ըց .
զըն XIV, 3/ . սրաընթ "սընըն" / զըն Յընըն ընթըն / "սա-
խընթ սա, / .

Այցը մեխնընըշուրոս 12 մեցընըն յրոնեղս . " ըս զընըն
մա յընընսա սընըն զանընթըն սա, զընըն ըս մա, զըն
զանընթ սա, զանընթ մա մեցընըն զընընսա" .
12 մեցընըն, իրաընթ սա, զընըն ընթ / զամեց . ըց .
XXV, ըց / 12 " սա, զընըն" սա - զընընընըն . ըցըն ըս-

* սմ զանըն զանըն զանընըն ց . մըցընըն հընըն սրա
սմ սոցընընըն սրա" / ըց . զընընըն /

გორდებია იმავი მისივე დანიშნულების ეპისტოლურად: " რამდენი იყო პირ-
 ვიღაცაგან რამდენი ბუნება და ვინ იღუპა ვეღარცა ჩვენთან,
 რამდენი ვინ იღუპა და ხელნი ჩვენნი ჰმსახურებდეს სიფრუასა
 მას ცხვრებობასა ". / იოანე I ეპისტოლურად თავი I,5/.

ახლა უკვე შეუძლებელია, რამ არ გამოგონა მათი ბავშვობა
 მარტოვე ვეძიებოდა, რამ ვინ იღუპა ვეღარცა ჩვენით ქრისტი
 " და ხელნი ჩვენნი ჰმსახურებდეს სიფრუასა მას ცხვრებობასა ".
 ამასვე ამბობს აგრეთვე მისივე დანიშნულებით : " უწინდელი,
 რამდენი არა განხრწნაოდა ვეცხლითა გონა მქრთოთა იხსნივით
 მქუენ ამოთსა მისგან მამათა მისივე დანიშნულებას სვირსა, არამედ
 ანთროპოლოგია სინხრონია, ვინ იღუპა მარტოთა და უმარ-
 ტოთა ქრისტიანთა. ნინასნარ უწინდელითა უწინარეს სიფრის
 დაბადება, ხოლო გამოჩენილითა უკანასკნელისა ამათ უამთ
 მქუენდვის, რამდენი ეგე მის მიერ გრძობდა მარტოთა მინარტ,
 რამდენი იგი / ქრისტი / აღადგინა მკურნალთა და მისცა მას დი-
 ბადა, რათა სარწმუნოება ეგე მქუენი და სარწმუნო იყო
 მარტოთა მინარტ " * მარტოთა მისივე დანიშნულებას მისცა
 ენა და აღსდგა მკურნალთა და, მისცა მას დიბადა მამამან,
 გორდელითა მისივე დანიშნულებას იხსნივით, რამ მქუენ გორდელი
 ვეძიებოდა მისივე დანიშნულებას. აქ ქრისტიანთა მათივე ცხვრებობის
 მათვედობას მარტოთა მისცა.

X. / აგრეთვე მისივე დანიშნულებით I, თავი I-, იგი, ვა /
 აქ მისცა მარტოთა მისივე დანიშნულებას მისივე დანიშნულებას
 მისივე დანიშნულებას, მარტოთა მისივე დანიშნულებას, " ახილი "
 და სხვა მარტოთა მისივე დანიშნულებას მისივე დანიშნულებას
 მარტოთა მისივე დანიშნულებას, და მარტოთა მისივე დანიშნულებას

მემორელ უფრო დაწვრილებილია მხოლოდ იგივე უნივერსალური ანტიკონ-
 რენტის ცხედრების შესახებ, მისი უსწავლარობისა, ჭანჭანისა და
 ჯვარცმის შესახებ.

"რამდენად იგი ცოდვანი არა უბრა, არცა იმეო ვაკვანი პირისა
 მისისა, რამდენად იგი იგონებოდა და არავის აგონებდა. უნებებოდა
 და არავის უბუბოდა. მისივე მარადილი იგი მსახურისა, რამდენად
 ცოდვანიც ჩუენნი ადონებუნა ~~ხარისხებისა~~^{ხარისხისა} ჯვარისა ბედა, რაილი
 ცოდვანიც განუვითარებელი და სიბრძნეობის ცხედრებობით, რამდენისა
 იგი წყევლებილია განუკურნებელი" /3ეფრე. უნივერსალური I, მავნი II,
 კვადრ/.

ამინიგად, ვხედავთ უნივერსალურ ცხედრების მისთვისა და მისთვის, მანამდე
 უფრო მისა უფრო ადონებუნა უნივერსალურები და "ანტიკონტესტი".

მემორელი ასევე უარყოფენ მხოლოდ იგივე სკოლის მემორელები
 რამე არც უნივერსალურები და არც გამომცხადებელიც ჯერ კიდევ არა-
 ჭინის ნაშთის ნაშთების შესახებ. მაგრამ ამა დაუვითარებელი
 უფრო მისამდე მავის ბოლოს /იგივე უნივერსალური/ რას გვეუბნება
 მისივე:

"რამდენისა სახეი ან მუხუროს მისთვის ნაშთებისა; არა
 ხარისხისა განუვითარებელი მინუკურისა მისი, არამდე გონებისა კვადრისა
 ჭრფილადი მისილია მისივე ადონებუნა ივისთ უნივერსალისა",

/ I 3ეფრე, მავნი III, კვადრ /.

ჩვენთვის განსაზღვრის, თუ რამდენი უნდაა ადონების ნაშთის
 მისების ნაშთებისა განუვითარებელი II საუკუნეში, მანამდე მისივე-
 ღებობის ფრედადენით მისივე მისი ან ჩამომავლი. მისივე ღებობის
 მისივე უნივერსალური განუვითარებელი და უნივერსალური სადონებისა

წერტილებზე არ მითხსნენიყნ, რეგორც ქრისტიან ამავედნიური ცხოვ-
რების შივსახებ ცნობებზე /ვინაიდან იგი, მათი აზრობა, მიხედვით
პირდაპირად იყო/.

ასევე, მიხედვითადე აქვე ქრისტიანული მრწამსის ის საფუძვ-
ლებზე, რაზედაც ეფუძნება ქრისტიანული სარწმუნოება: მთავრული,
გადამო, მღვდელი, მღვდელმთავარი, მღვდელმთავრება, კურთხევა,
ნათლობა და სხვა.

ისიც კი ითქვამს, რომ იერარქიას; მღვდლებს, მღვდელმთავ-
რებს და სხვა, არავითარ მინიჭებულებს არ ანიჭებდნენ I საუკუნის
ქრისტიანულ ეპიკოპოსთ. იმანვე კი ამბობს თავის გამოცხადებაში:
"და მფუნა ჩვენ სამეფოე მღვდელ ღმრთისა და მამისა ღვთისისა"...
ე.ი. იესომ აქნა მთავრული მარად და დიდებულ მღვდლებად
/იმანვე გამოცხ. I, 3/ "მამისა ღვთისისა". ე.ი. მღვდლის დიდება
აქ იმდენად ამარტობულია, რომ მთავრული მღვდლებად რწმუნებანი
და ღვთი ქრისტი მღვდელმთავრად. ცნობა ქვემოთ ვკითხვით: "და-
ვარდებანი რადამხინი იგი მღვდელინი წინაშე საფარმა ზედა მკრ-
მარსა /ღმრთისა/ მის და თავანს სცემენ მას. ასევე სამრ-
ველიც გადასს პეტრეა ძირითადი მინიჭებულა. ბოლოდრონი ამდენ
ამ დროს ჯერ კიდევ გაძრებს არ პეტრეა მინიჭებულა.

"და მიხედვით მღვდელმთავრი მსგავსი კურთხევისა და მრქვა
აღივს და განზომე გადასს ღმრთისა და საკურთხეველი და თავანის-
მცემელინი მას შინა /იწ. გამოცხადება თავი I მუხლი - "ა" /

რეგორც ხედავთ აქ ყველაფერი სამოყალიბებელი ჩანს ჯერ კი-
დეც I საუკუნის II ნახევარში. გადასს, საკურთხეველი, მღვდელ-

მეტივერება, წინა-ღმრთა. პირველი წინა იყოს უფლის ხარცობა-
ლაპ თინს იაკობისა, რამდენც / საუკ. მუახანებში იპაწვი სრულ-
ებოდა.

მისცა გაუკვირებოდა, რაგონი ჩემი ილაპენ ამ ჭაქვით, ამით
რა? ..

მი უნ არ მიკვირს, ვინაიდან მათი მიზანთა ქრისტიანული
წილითა გამოცხადონ არა ურთაშია აღმოსავლეთურად ღვთის ქრის-
ტიანთა ნაქადაგებოდა, არამედ გამოგონილად, მემდეგ მუახანებურად,
გონივრთა II საუკუნეში იხებებოდა მითი ქრისტიან მუახანებ, ჩნებოდა
სახარებებოდა და სხვა საფორმით წილიებოდა; I საუკუნეში უნ ამის
მუახანებ არაფორმით არ იყოს.

მაგრამ, რეგონი აღვინიწივთ, იმანთა გამოცხადებოდა დაწინა-
რი 95 წელს, თანაც ქრისტიანთა მისივერის მიერ. აქ ნათლად ჩანს,
რამ ამ ნაწარმებოდა დაწინაში / უფრო ადრეც / გვრდაფორმით ჩამოცა-
ლიებულთა გონივრთა; ამქვერად უცხვირთა ქრისტიანთა, მისი ღვთი-
მბილვერთა და მსახურთა გონივრთა მახარებელი იმანთა. მემდეგ უნა-
მივრთა იესო და განუბანთა მისივერთა და მისწმინტთა ცოდვანი
"სინხილთა ღვთისთა". მრავალი წილი მემდეგ მისი ამაქვებოდა
გამოცხადებოდა ქრისტიანთა იმანთა " ჭადაკსა პატიმსს", სარაც ის
გადასახილვერთა გონივრთა მისივერებოდა მისწმინტისათვის. საქვე
ინტვივთა, რამ 12 მისივერთა მასავითა ტანჯულთა გონივრთა. " მი
იმანთა გონივრთა და მისმიწებოდასა ქვერსა". მიმარტავს სხვა
მისივერებოდა იმანთა ღვთისმეფევერთა. ხოლო პეტრე, პავლე და სხვა
მისივერებოდა უპისტილვერებოდა ნათლად ჩანს, რამ პირველი ქრის-

გონივრილი შედეგების ჩამოყალიბებში მათში ვრცელდება საპირდაპირი
 შეკრებები, შეკრებები ტაძრებში, ეროვნული ცენტრები. ხუცესთაგან და
 მღვდელთაგან დაღმრთება, ნიჭი-ღმრთების დაყენება, კურთხევა, ნათ-
 ღობა და სხვა. მათგან მთლიანად დაუკვირებელი, არა ძველი
 ცნებებიდან და მსოფლიო ნაწილებიდან, ზოგი შექმნილია და-
 კვირვებიდანაც აღვიდა ამოცნობა, რთი სახარებები /ოხნი თავნი
 სახარებებსა/ უფრო ძველია და პირველწყაროა ახალი აღთქმის სხვა
 ნიშნებსა. ასე, რთი სინთეზური სახარებები უფრო ადრეა და-
 ნიშნული, ვიდრე ბოლო ეპისკოპოსი და "გამოცხადება იოანესი". ამი-
 გომი ხშირად არის მოხსენიებული ეპისკოპოსებში და გამოცხადებაში
 "სახარება". სამოციქულო /საქმი მსოფლიო/ შინაარსი განმარ-
 ტავს სახარების ბოლოებში ადგილს, უფრო გამოცხადებას ვაძვირებს
 და მათი შინაარსი არაფრით არ სცდება სახარების შინაარსს. მა-
 ტალიანად შეიძლება მოვიყვანოთ მაცხოვრის აღთქმა. მაცხოვარი
 ვუბნებდა მსოფლიოებს / სახარების მიხედვით / "მე შევენი აღვნი-
 ვებათ"..."მე ნათებდა და მოვივიდი სული იგი ჭეშმარიტებასა
 /სულიწმიდა/, რთელი მამისაგან გამოვალს." ამ აღთქმის მიხედ-
 ვით მარტოც მოვივიდი იქნა მსოფლიოება ზედა სულიწმიდა. სუ-
 ლიწმიდის განდამოხვევა მსოფლიოებზე და ნიჭიერი იგი არის აღნიშნუ-
 ლი სამოციქულო II თავში. აქ კარგად მოჩანს, რთი სახარება არის
 პირველწყარო, ხოლო სამოციქულო ნიჭიერი უფრო მოვივიდი. X

X "მსოფლიო საქმი" ნიჭიერი მარტოც აღვივიდი შევივი-
 რებაში მიხედვით 61-63 წლები /რეპ. შენიშვნა/

იგივეს ამცნობს: "მათ, რომელსაც უნდა ღვათ მღვდელთა, პირ-
ველად აღწერა წმიდა სახარება ქრისტიანთა პურისაგან, მათთვის,
რომელთა აქედან წინადაცვათიღება წიგნთა და სიყვანთა უბრაულოთა
და ესე არავინ უნდის შევიტყვიან მისსა ვის მიერ იმარტონა უღ-
ნურისა ვინა".

როგორც ამ ნაწილშიც ჩანს, მათ მიმართულს სახარება პირ-
ველად აღწერის მათთვის, ვინც წინადაცვათიღებას მიხედავს, - უბ-
რაულოებისათვის უბრაულოთა ვინა. იქვე დასძენს, ეს არავინ უნდის,
ვინც მიერ იმარტონა უღნურ / ბერძნულ / ვნატიკა.

"ხელთ უბრაულო იგი მათ მიერ აღწერილი არს კუხარისა პირ-
ვლითსა საუბრეთა შინა წიგნთაგან მარტოობის მიერ დასულით. და
უფრთხ ვეგნებ, ვითარმე არცა აქედით: იგი ნაპირველთა მათ
პურითა" *.

როგორც ჩანს მათე მახარებელს დაღიან ადრე დაუწვია სახარებლის
აღწერა და იგი დაუსრულებლად არაუცვიანებს ქრისტიანთა ამოღებულად
5-10 წლის შემდეგ.

როგორც მერვე სახარება არის მარკოზისა / მარკოსის / მარკოზის
შესახებ წერს წმიდა სოფრთნ იერუსალიმელი "მარკოს მიწაჲ ქრის-
ტიანთა და მთხრობელითა რაოდენისა ესეა წმიდისა პეტრეს მიერ ქადა-
გებათ და მოუწოდეს ძმათა პირითა აღწერად მცირისა სახარებლისა

* შესხმა წმიდისა მახარებლისა მათთვის ვინც იგი სოფრთნის
მიერ. იხ. მათეს სახარებლის დასაწყისში გამოც. "ჩუგო"
1872 წელს.
დაიბეჭდა ჟიურისს / მხედრული ანბანით /.

და ვიშარცა იხილა წიგნიდან პეტრე, გურიისმა პეტრე რამეთუ ჭრებია-
რისი იყო, ღვინოცა და მტკიცეცა და წარსვა გრძელთა ეკივსიანთა ".

რეგორც ჩანს, პეტრე მსოფლიოს განსწავლულ მწიგნოს - მარკო-
ზისაღვის რედაქტორს დაუვალა " მცირე სახარება " აღწერა .
აღმა მათს სახარებას შევსებისა და სრულყოფისაღვის . გრძელად
გამოჩნდნო მნიშვნელოვანი მსვლელების წარმოსადგენად და სხვა .
ამიტომ მარკოზი სხვაგვარად იწვიებს . ის პირველად უწარმოებს
ამაზვირებს წინამორბედზე, ნაღისებობაზე, შემდეგ მსოფლიოზე,
მე რეგორც " უწილა " მათგანგანა პეტრეს, ანდრიას და სხვა მსოფლი-
ებს რეგორც ძველი წყაროებთან ირკვევა, მარკოზის სახარება და-
წერილია ურისებს ამოღებებიან 9 წლის შემდეგ /62 წელს/ ეს და-
რისი დადგენილია წიგნიანა მათგანგან, უძველესი დროიდან მემორია-
რებს და ავტორიტეტს იმსახურებს .

რისი მესამე სახარება არის ლუკასი . ლუკას სახარება აღუწერია
"სწავლათა მიერ პეტრე მსოფლიოსაღვი" . მანვე აღწერა საქმენი მს-
ოფლიო , ვიშარცა პეტრე მსოფლიოს მიერ ესწავლა . ამიტომ სახა-
რება ლუკასი უფრო ადრეა აღწერილი, ვიდრე მისი "საქმენი მსოფ-
ლიოაღვი" . ლუკას მათინ აღუწერია სახარება, რცა მრავალთა ხელ-
პეტრეს აღწერა მოხერხებისა, ე.ი. გრძელად ცდები სხვა პირთგანგან
სახარებების აღწერისა . უწილა ვიშარცაღვი, არა მსოფლიოგანგან,

X სოფრთი იერუსალიმელის მიხედვით წმ. მარკოზი ^{გარდაცვლილია} ~~ქმნილსაღვი~~
წერილის მეფობის მე-14 წელს, ე.ი. 62 წელს /რეგ. მენიშენა/ .

ამიგნობი ღუკას, რეგორც პეტრე მისიიქლინიასთან განსწავლულს, უნდა
ეძიება სიფრთხილე და პატივითი. სახარება ღუკასი მარკოზის სახარება-
ზე ცოცხალი მისთვისაა უნდა იყოს აღწერილი. ძველი წერილობითი მი-
ხედვით დაახლოებით ქრისტიან ამაღლებიდან 30 წლის შემდეგ, ე.ი.
! საუკუნის 60-იან წლებში.

რეგორც მეთაურია სახარება იმანდისი. იგი აღწერილი უნდა იყოს
ყველა სახარებაზე გვიან. წმიდა სოფრემი იერუსალიმელიც ადასტო-
ვებს ამას: "ხელს ამან იმანდე შემდგომად სამიხა მათ მახარებელ-
თასა აღსწერსა მათსი სახარებანი ვერებოთა ეპისკოპოსთა ასინსათა,
რამეთუ მას ჟამსა გამაჰყინებეს მანსწავლებელიც კარნი მათნი და კუა-
ლად ემევიწინებოდნენ, რამდენცა იფრთხილეს ქრისტიანთა შორს არს
მარნაშინიასთან. ამის გამოსაყვანად მან უჭირს მან იმანდე წყობა
პირველად სიფრთხილი შიშისა და სხვა მიზეზისა იფრთხილეს: ვითარ-
მეც წარმოიხსნა იმანდე სახარებანი მათნი, მარკოზისა და
ღუკასნი. განიხილა და უკადრად უმეცრად დაამტკიცეს, ხელს ერთი
მეც აღწერს შემდგომად დიდებულისა ნათლისმცემელისა იმანდისი და
სამეცრად იმეცრება".

რეგორც ჩანს იმანდე ფრთხილად იყვანეს ხელთა პეტრესა მათსი სა-
ხარების აღწერის დროს ადრე აღწერილი სახარებანი მათნი, მარ-
კოზისა და ღუკასნი. რეგორც სოფრემი იერუსალიმელიც ფიქრობს ახლად
გამაჰყინებდნენ მანსწავლებელს განსწავლებელად "რამდენსა მარნაშინი-
ასთან არ იყოს შიშისი", გულსავე ემეცრება, აღწერს ახალი სახა-
რება. ამ სახარების აღწერას წინ უსწრებდა მთელი რეგორც მისივე-
ნი, მუდამაც მანსწავლებელთა გამაჰყინება და სხვა, ამიგნობი ის სხვა

სახარებაზე საკმაოდ ცვიან უნდა იყოს აღწერილი, დაახლოებით 90 წელს. რა თქმა უნდა, გამოსახულებაზე ადრე რამდენიმე წლით / გამოსახულება იმდენი წლებზე მეტად აღვიწინებთ 95 წელს არის აღწერილი.* იმდენს მიუხედავად დაახლოებით რჩება "ჭალაკსა პატ-მისს" და კვალად იმდენი იმდენი მიუხედავად - ჰყვარ პატრიარქის შინა და მიწვევ აღწერა გამოსახულება ზვიბი" /სოფრეტი/.

რაც შეეხება "საქმიანი მისიონერული"-ს, რამდენიმე ლუკა მახარებელმა აღწერა, უმთავრესად პავლე მისიონერის სწავლებლად, დაწერილი უნდა იყოს პეტრე და პავლე მისიონერების წამებაში. რეგულაციონობა, მიტრე და პავლე მისიონერები წამებს რამდენიმე იმპერატორ ნერონის დროს 67 წელს/. სამისიონერული აღწერილია პეტრე და პავლე მისიონერების რამდენიმე წასვლა და იქ მათი მიტრეაწილების მოგონებები. მათს წამებაზე კი არაფერია ნათქვამი. ისე, რამე სამისიონერული დაწერილი უნდა იყოს მისიონერული წამებები რამდენიმე წლით ადრე, არაუცვიანებს 65 წლისა, საგარეუბნებელია 60-დან 65 წლამდე.

მისიონერული უპისტოლები /პეტრესი, პავლესი, იაკობისა და იმანესი/ დაწერილი უნდა იყოს ამავე პერიოდში დაახლოებით 50-იანი წლებიდან 70-80 წლებამდე. ეს იყოს მისიონერული აქტიური მისიონერებისა და მიწვევ-მიწვევის პერიოდები. ისე რამე მისიონერული სკოლის მიმ-

* იმპერატორი იმდენი, ანუ იმდენი, რამდენიმე იმანესი მისიონერი ზვიბი ჰყვარ პატრიარქზე, მიუხედავად 81-96 წლებში /რეპ. შინიშინა/.

ბევრად მცირე ახალი ალექსანდრე ნიკოლაივიძის დაწერილ ლექსების
გამომცემი II საუკუნის ნახევრამდე და მალევე ეს ნაშრომები-
ვინა მხარე იმისათვის, რომ წიგნის წიგნების მოცულობებიდან წარ-
მომდინარე უარყოფი და ურთივე მითითებები დასტურდნ.

რეკონსტრუქციის, მთავარი ამას აკრძებს იმის საფუძველზე,
რომ I საუკუნეში ცხოვრობდნენ როგორც ისტორიკოსები: პინდარის,
სტრატონის, იმეოზის, პინდარის უმცირესი და სხვები, რომ-
ლები აქვე შეიძლება ურთივე, და სხვადასხვა მხარეებზე
მათ შორის ურთივე ურთივე ან ურთივე, ეს მითითების ინტერპრე-
ტაციის, განმარტება, შედგენილი საუკუნეების ურთივე მხარე
შეიძლება". ჩვენ აქ არ განვიხილავთ ამ ისტორიკოსებისაგან
მხარეები ურთივე ცნობებს. დაწერილობითი, მხარეები ვიფიქროს, რომ
მათ შორის ურთივე, რომ განვიხილოთ საუკუნეების ურთივე, რომ
ურთივე განმარტებაში მითითებები და მითითებები, მითითებები
მითითებებისაგან სასწრაფო დადებული. მითითებები ურთივე
ურთივე; რომ აქ არ არის არავითარ ინტერპრეტაციის, რომ არ-
სებობა და ცხოვრობა იმის ურთივე I საუკუნეში, მათი წარმომადგე-
ნით მითითებები, პინდარის, ჩვენების ურთივე და ურთივე
სწრაფობა. სამი ახალი წიგნი დასაბუთებელი შეიძლება მითითებ-
ებისაგან იმის დასაბუთებელი, რომ მოცულობითი ისტორიკოს
წიგნებში ცნობები და მათი მითითებები ურთივე წიგნი ისტორიკოსი ხა-
სიათის მითითებები.

რედაქციისაგან: მითითებები საუკუნეში მითითებები სწრაფობის მითითებ-
ებისაგან განმარტებების განსაკუთრებით შეიქმნა ხელი მითითებები საუკუნის

დასაწყისის დასაწყისის ფრაგმენტის აღმოჩენამ /1920 წელს/
რევილირებად არის აღწერილი იმის სახარებას 21 მაგისა და
რევილირებად ჩვ. წ. დაახლ. 120 წელი არის დათარიღებული. იგი
შეესწოდა რევილირების ბიბლიოთეკად და ამჟამად მას ეწოდება
"რევილირების დასაწყისი II 457". რევილირებად ირავება იგი თან პერიოდით
მედიკურებს, რევილირებად გარდატეხილად ირავენ ქვემოთ ევროპის
ქალაქ ქვისმონტში; ე.ი. დადასტურდა რევილირებისთვის იმის
სახარება უკვე ხალხში ვრცელდებოდა, თუ იგი ირავს რევილირებად
დავრცელებების აღმოჩენას დასაწყისით, რევილირების
დასაწყისის დასაწყისით დასაწყისით 120 წელიწად. ე.ი. დასაწყის-
გადასაწყისით დასაწყისით მიმდინარეობს სკოლის: იმისთვის იმის-
თვის სახარება II საუკუნის ბიბლიის დასაწყისით. მისდასაწყისით დასაწყის-
ითა და სკოლის მიმდინარეობის სხვა აღმოჩენებშია.

ქართული ხელოვნება
დასახელები

წმ. გრიგოლ ხანძთელი

ნაფასობაშია, მხოლოდ მან უფროსი საფეხის მიღწევამდე: მიღწევების
შედეგად, მისთვის სამსახურისა მიემართება.

მეორე მიზეზების მიწვევით დაიწყებულა იგი მიღწევებისა და რა
ნაზარა უნდა, თუ რაგონი დიდებულად ასრულებდა იგი სამსახურს მიემართება,
და რა დიდი მადლი მიემართება მისი სულიდან მიღწევად მისი მისაწე-
მას, მისი მადლი მიემართება და უნდა განიხილოს მისი უპრობლემად
სურვილი.

მისთვის ნებისმიერი ვინაობის მიხედვით ამისთვის უნდა დიდებულა და,
რა იმისად მადლი მიემართება "სამსახურად დიდებულა მისი", უნდა მის-
და ვეღვი მისი და განიხილოს ვინაობის უპრობლემად მისი მიემართება,
რად უპრობლემად ვინაობის და ვინაობის მიხედვით უნდა "სამ-
სახურად დიდებულად მიემართება და მის სამსახურისა მის მიხედვით."
შინაობის მადლის მიხედვით ამისად მისთვის მიემართება: სამის მიხედვით
უპრობლემად, მიხედვით ნებისმიერი მისთვის და მისი, და შინაობის-
სურვილი, ვინაობის მიხედვით და მისი.

მისთვის "სამსახურისად მისთვის მიემართება მიხედვით მისი
მიხედვით სამსახურისად მიემართება უპრობლემად" და ვინაობის მიხედვით.

შინაობისად დიდებულად მიემართება, სამსახურის მიხედვით დიდების მიხედვით
მიემართება მიხედვით მისი მიხედვით, მისთვის მისი მიხედვით ვინაობის-
სურვილი სურვილი, ვინაობისად მიხედვით რა იგი "სამსახურისად მიემართება მიხედვით
სამსახურისად მიხედვით მისი მიხედვით მისი უპრობლემად სამსახურისად". ამ მიხედვით
სამსახურისად უპრობლემად იგი უნდა მიემართება, სამსახურისად მიხედვით, მიხედვით
მიხედვით მიხედვით მიხედვით და ამის მიხედვით: მის დიდებისად, მიხედვით
მიხედვით ამისად მიხედვით, სამსახურისად მიხედვით მიხედვით მიხედვით
ამ მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით და მიხედვით მიხედვით მიხედვით
მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით, ამ მიხედვით მიხედვით მიხედვით
მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით, ამ მიხედვით მიხედვით მიხედვით

მამა გრიგოლი უფაღს ევეღწეობდა.

წმ. გრიგოლმა 102 წელი იცხოვრა და ბოლოდაა აწმინდუნების
საგონიო მისივე ხანდაზმის საფარველი 861 წელს. მამონ წამლითა
მიუწილიყო მისივე ხანდაზმის შედეგად მისი ბრწყინვალე ქრის-
ტიანე მიერ, რამეთუ მანამა აწმინდების უფლისადა ვარე მოადგა
მას და საგონისადა საკრებულოთა სუღწეღებამონა ადავსო ყოველი
იგი ვრი და ქრებული მამათა.

დაე, უფაღმა მოამადღოს მადლი და წამლით საწმინდუნებისა მის
მიმამად ვრს ღღეს, მის მიმამად ქრებეს - მესხეთს და ვანადილის
უკრებამადე. ამონ!

ქმ. კვირიკეს ეკლესია (სვანეთში)

ცხვრებაში. ამ წმინდანთ იხსენიებას ქართული ღირსმართობის ჩვენ-
ნამდებ მთავრული ერთ-ერთი უძველესი ძეგლი - "ივრუსაღმისი გან-
ჩინება" VII საუკუნის რედაქციისა /ქრისტეან სავარდგე V სა-
უკუნეში შემუშავებული სამღვდელმთავროს განგება, რამდინს
აღნიშნული რედაქცია ქართულად VIII საუკუნეში უნდა ემარგმ-
ნათ³. აგრეთვე ჟილ-ეზრატის იარგარი,⁴ X საუკუნის სანური
იარგრები⁵, იმანე-მოსიძის მიერ შემგენილი ქართული კალენდარი
/X საუკუნის მე-2 ნახევრისა/; "კრებანი მთხუთა წელნადრისა-
მანი"⁶.

გოგრი მთაწმინდელის რედაქციის "მთვრები" /XI ს/. წმ. კვი-
რკვესა⁷ და ივლიტას მსახხსენებლად წარმოდგენილია მესამე მისი
ჰიმნოგრაფიული მასალისაგან შემდგარი განგება /ხელნაწ. ინსტ.
№ 107, 68-77 წ/. ეს განგება შემგება სამი კანონისა-
განი: ერთი - ანწინიძისა, მეორე - იმანესი/ ვფიქრებ; იმანე
დამასკვილისა/ და მესამე - იოსებისა. ჰიმნოგრაფი სახელები ხელ-
ნაწერის აშინაგა აღნიშნული "უგარტბოთასს" განწერით. კან-
ნებს უძველეს ექვსი "უგარტ ლაღაგვასა", მვიდრი ^{სტინკოლინი} ~~სტინკოლინი~~ და
ორი "წარგომანი". სვინაქსარული საკითხავი მათზე შემანდრისა
გოგრი მთაწმინდელისავე მარგმინი "დიდი სვინაქსარში" /ხელნაწ.
ინსტ. № 2211, 312⁷. სამწუხაროდ; რგორც "მვენი", ისე
"დიდი სვინაქსარი" ჯერ გამტავმული არაა. აღნიშნულ სვინაქსარ-
რულ საკითხავსა /"დიდი სვინაქსარისიდან"/ და ერთ მცირე ფრმის
საგარტებლს "უგარტ ლაღაგვასა" /გოგრი მთაწმინდელის რედაქ-
ციის "მვენის" მიხედვით/ ვაქვეყნებ პირველად.

ს ვ ი ბ ა ე ს ა რ ი

● ვ ვ ს ა ივლინსა ი[~] ე. წმინდისა მარტაშისა
კვირნიკისი და ივლინისი, ღვინისა მისისა

ესე იგი იქნისა ქალაქით, მივრთხასა ღვინისივლისა და
ივლინისა ღვინისივლისა სულიკვირისა და კვირა ძე სამისა წილი-
სა, რამდენ არს წმინდა კვირნიკი. და რამდენი კვირა ძე სამისა-
ვინავეთა მითარსა ღვინისივლითა, წარვიდა მინერ ტარსწინა კვირისივლითა,
სადა - იგი იგი ალქისანდრე ვინმე მთავარი, კაცო მარტო და
მხვრის-ბუნებისა, რამდენიანი მინისივლითა წმინდა ივლინისა და ტარსა
და ნეგარი კვირნიკი მისივლითა წინადაცან მისითა, რამდენი კვირისივლითა
ლიქითა მინისივლითა მისისა, არამდე ვერ უძღეს, რამდენი^რ ღვინისივლითა
ხმითა სახელისა ქრისტიანისა ხადრისა და ღვინისივლითა ღვინისა
ვინისისა მინისივლითა აუწინებდა სიძულელისა ბიწისა მის მთავარი-
სისა. და მიწმე განწინისა ღვინისა და მიწმე მინისა მისითა და
უკრინა მას. ხელის მან უწინადაცან ტარისივლითა იგი ხარისისა
ღვინისივლითა და მიწმესა მთავი მისი და ვსრულ სრულ იქმინა
წამდებ მისი, ხელის წმინდასა ივლინისივლითა მიწმე მთავარი ტარ-
სისა წამდებ^ე მთავი.

ს ა მ ა რ ი ბ ე რ ი

ივლინისა ი[~] ე. წმინდასა და დიდებულთა მარტაშისა
კვირნიკისი და ივლინისი

წყარო ღაღაფიანისა^წ: რამდენი დიდებულნი ღვინისივლითა და კვირისი

* საგარეოების სახელწოდებას "წყარო ღაღაფიანისა" აქვს დიდი
გინი მთავრების რედაქციის "ვინის" მინისივლითა.

ბიზნეს ვერ გადმოიწერეს; მას უსმინს ღვევის კვინესა და ღვევისსხმაურნი; მისკენ ინტრაფუნის ხელგანვიწეროილი; მიწობილსა სჯერა და მისსა-
ვთ სიფრველს იმეორებებს: "ქრისტიანთ ვარ მე", მღვდელთა, მღვიმარ-
თებურთ მებრძოლინს პარად, რადგან ვერ მიტოვიდა "ძლიერმან ამო
საფრინსამან". ფრმა კვირთკვი რანდრთ ნამდვილი: არ შევსუთ
მიწერს, წინაწყოთა თავგასულთბას და შეურასცხმეფრფრელს კიდეც
ვიკვირთ; ამისთანავთ იგი წამებურთა: ბორთბო ხელთა ქვაზე
დაანარცხა სამი წილის ჩვილი, რთბილის სისხლი საღმრთლოდ მიტოვი-
რა ქვეყანას.

ფრმა უმანკრების, უბრალეობისა და ურთგულეობის საკრალურთ
სახეთა. ამისათვის დასახა იგი უფალთა ბეცურთ საბეფრთ ხაფრ
/ლუკა 18, 15-17/ და მიტვიწილთ: იქმინთ: რთგორც ფრმა და პანი-
რამბრთ თავთ, რთგორც ბავბებრთ /მათე 18, 1-4/, რათა განრ-
ბიბრთ და სამთხის პარნი განბრთ. უფალიც თვით შევპარა ფრმას:
"რთბრმან შენიწინართს ურთი ფრმა ესე-ვრთარნი სახელითა ჩვილითა,
მი ვ მი ვ მი ნ ვ ნ ა რ თ ს" / მათე 18,5/. ფრმათა უმან-
კრებისაკენ სწრაფვით კაცობრითბას მიმავალი ცხეფრებისაკენ -
დაკარგულთ სამთხისაკენ - აღმეწრთ. ისტორიულთ ქრისტი მისგა-
ვსად ვ რ ა ვ ი ს ა შევწინა მსაფრთს, რათა "განკვირთილი",
"შენფრვილი" მიწა გამოეხსნა. სახითმეფრველბაში კრავთ ქრის-
ტეს ურთ-ურთი ეპითეფიაჰ; "აჰა, კრავთ ღმრთისანი, რთბრმან
აფრთხუნა ცრეფანი საფრინსანი" - ნათქვამთა ნათლილღების ურთ ქარ-
თურ საგარეობბი /მარ. იოანე 1, 29/. იესო მამცხვარნი კრავად
გამეცხბადა იოანე ღვთისმეფრველისა/ გამეცხ. 5,6/ და აუწყა

უზენაესი მცნება: უნდა მიიღოს გადასახადი კრავს / ე.ი. მაცხობის /
და შენობისათვის ფრთხილად სინდრულით, რაზეც ამასობისთვის და შენობისათვის
მეცხად. ძველი ადგილისთვის გადასახადისთვის, ფრთხილად და განახლებ-
ვის ადგილისთვის. იუბილეების ფრთხილად გადასახადისთვის: სურათის,
მისათვის და ამბობს გადასახადისთვის, რაზეც ამასობისთვის მიუღობ
ნამუშაოსათვის გადასახადისთვის. ისინი განუხრებლად უნდა მიიღოს შენობის
/დასახადის 3,8 - 97/.

სამსახური დასახადის-დასახადისთვის გადასახადისთვის: 8.

სამსახური ფრთხილად გადასახადის

ფრთხილად მიიღობ გადასახადისთვის და შენობის-ფრთხილად
განახლებას.

და სამსახური უნდა გადასახადის,

სამსახური შენობისთვის და

სამსახური გადასახადისთვის ესენი ფრთხილად

აქედანვე ფრთხილად სამსახური

უფრთხილად უფრთხილად".

ან კიდევ:

" უფრთხილად-რად

სამსახური შენობის მიმართ,

ფრთხილად ფრთხილად შენობის

და ან გადასახადის მსახური

განახლებას უფრთხილად,

და განუხრებლად ან

ფრთხილად სამსახური".

ქრისტიანული პირველი გრძელ მთხრობა / მათე 2, 16-18/
შინაური ბავშვები განიხილონ მსხვერპლით და მათთან
დასაწყისად და პირველი წამებულები - წმინდანი, შვილით და
სიონსა, რამდინს "მათ-საკვირთა მისმა არს მათი ქრისტი
/უფლები 2, 20/, სადაც "საგარეო საგარეო საგარეო" (21-20, 1)
განისკვნიებენ.

უკვე ნათელია, მთა ასევე მათ რაღაც მათსა საგარეო
წმ. კვირის უმანკობის, მისთვის ვრცელდება და მათგან
დასაწყისად ხაზობა. ჩვენთვის - მათი განსაზღვრული
მცხველთა - მათისთვის იგი ვრცელს რწმენა, რამდინს შვი-
ლით დასაწყისად მისთვის მათგან მათგან მათგან და
მისთვის. კვირის, ხაზობს რწმენა, კვირის მათგან
შვილი რწმენა, რამდინს პირის უმანდა სადაც წმინდას: ვრცელს,
უფლები და მათგან. ამისთვის უმანდა მათგან მათგან
"ჩვენს ნათელი" მათგან მათგან მათგან მათგან
მისთვის ვრცელს. ეს ვრცელს საგარეო მისთვის უფლები
და წმინდა კვირის ნათელი მათგან სადაც ამ ვრცელს ვრცელს
დასაწყისად. ხაზობს მათგან მათგან და, ამისთვის, "მათგან
ხაზობს მათგან" წმინდა მათგან, რამდინს ვრცელს მათგან
მათგან დასაწყისად, ნათელი კვირის უფლები მათ და მისი
დასაწყისად სადაც.

გრძელს კვირის სანათელი ვრცელ-ვრცელ ვრცელს მათგან
დასაწყისად - მათს მათგან - ამავე სადაც.

დღესასწაულის 29-ში გადანიშნა. ამ დროს დასრულდა ახალი წელი
ხალხი შეიყვება სრულიად საქართველოში. მათ მასწავლებლებს
აღვნიშნავენ - სწავლა. კაცის საზოგადოება. ამ საზოგადოებას ევა-
ლება გადარსდეს მთელი-დასრულებულია და დავეყრდნობით ჩვენს
უბრალოდ: საბჭო დღესასწაულის რელიგიური აღმსრულებლებია. იგი
წარმართების ღმერთსა და მსხვერპლს მიუძღვნა. მათი აღმსრულებლებია!
არაკანონიერება, რადგან ამჟამად სხვადასხვა სახეობის პირი არა
აქვს. საკრძოლო რელიგიის უმთავრესად გადარსდა გადარსდა ეფემ-
რა. რადგან მისთვის მხარე დაკავდა შეუძლებელია. ისინი
საფრთხიდან მარ-მედიან გამოსვლებზე დასჯილია დროისა და
ხალხს, ღმერთს წარმართება, იტყობენ, იქნავედენ:
ხალხს ღმერთს ნებას აუბრუნებენ, წინაპრთა სული მთხრობენ,
შემწინებელი დაუბრუნებენ და საზოგადოებრივი მართებლობა.
ამ დროს ხდება მისი სხვადასხვა შენიშვნა, დამნაშავეს გამგებია,
სახალხი აღსარება და მწინააღმდეგე.

ღმერთსა და ხალხს შორის შეიძლება პირდაპირ დასხვდებიან. პირდაპირ
მაღალი ღმერთს ახსენებენ: "ხალხი ღმერთს ეძია / მაღალი ღმერთი
შეგვიჩვენებს / მღვთვ - მღვთვი მთავარანგელოზს / მღვთვი მღვთ-
ვი / და მღვთვი - წმიდა გიორგი / ჯგერაგ / შეიძლება მღვთ-
ვი სხვადასხვა და საქართველოს ყველა საღმრთოს, წინაპრებს,
ახალშობილებს. სუფრისად ყველაწმიდა მარნათის / დამარნათს /
საღვთვრდელი იძლევიან. სხვადასხვა სუფრა სულიერებობა და მინა-
არსობა იძლევიან. იგი ამ ხალხს ხალხობა - კაცობრივებას,
მარტოპყრობას, გულიერებას, პირდაპირებასა და დამარნათ-
ობას აცხადებს.

ეს გზა იყო ის სულიერი სიკვამლე, რამდენსაც ძველი, ქრისტიანული სამყარო უძინებდა. საქართველოს ვკლებს 30 ან უარყოფა ასეთ წარსულს, არამედ მასში უვანგელური მსოფლიოგებობის მთავარი ბუნება.

ქრისტიანობა სვანეთში არა უგვიანეს VI საუკუნეიდან გავრცედა, რითაც ამ ძველადი კუთხის წინარე სხვა სამყარო გაპო-
შალა. ამ სამყაროში წარსული ახალს ეგონა. IX-XIII საუკუ-
ნებში სვანეთი - წარმოჩენილი კალის, იჭარის, აღიშის, უშვი-
ლის, ლაგსყარისა და სხვათა ხელეწიერობა - საქართველოს სამო-
ცემოლო ვკლებს მძლავრი ორგანიზმი იყო. წმიდა ადგილთა მიმო-
ხილვა გვარწმუნებს, რომ იქ მღვდელმსახურების ცხოველი კარგად
- მოწასწრებდა - ყვარდნენ. საქართველოს ძველმღვდლებსა და ბევრი
მამულიშვილი შეეყარებოდა ამ კუთხის მიუვალ მიხედვით.

მას შემდეგ, რაც საქართველოს ვკლებს დასუსტება, სვანე-
თში მღვდელმსახურება შენედა. მე-19 საუკუნის პირველ მეოთხედ-
ში გაუქმდა ყველის სამღვდელმთავრო - სამიწრომლოცო, რამდენიც
განაგებდა საკვების ცხოვრებას ღვინო-სვანეთში. 1823 წლი-
დან, რთესაც გარდაიფარა მიწრომლოცო იმანვე ყაფრები, ეს
ეპარქია 400 ყველითა და შემდეგ /1874 წ./ იმერეთის მღვდელ-
მთავრთა იურისდიქციისაში შევიდა ¹⁶ ღვინ საქართველოს საპატ-
რიარქოში გადმოცემულია ღვინო-სვანეთის ეპარქია, რამდენიც
უნდა მთელსახურის ღვინის მადლის განსახლებებზე მიწას.

13. უ. ლ ა გ ა ნ ი შ ვ ი ლ ი, რს. წგნ...გვ. 180

14. ვ. ძ ი ძ ი ც უ რ ი, მანწაველებლის მთგონებები,
თბილისი, 1957, გვ. 149

15. იბ. ბეს. ნ ი შ ა რ ა ძ ე, რს. წგნ. გვ. 177,
უ. ლ ა გ ა ნ ი შ ვ ი ლ ი, რს. წგნ. გვ. 185-188; ვ. ძ ი ძ ი -
ც უ რ ი, რს. წგნ., გვ. 153; *А. А. Кузнецов.*

Верхняя Сванети, Москва. 1974, გვ. 125-139.

სამწუხაროდ, ჩვენ ბაზილიკაში მესვენი ვერ მოვახერხეთ.
მცველები იქ ყველას არ უშვებენ.

16. en. *Кирионж., Крайний очерк
истории Грузинской Церквы и эк-
зархата за XIX столетие, Тифлисе,
1901; 43. 74-75*

ფონის მეთვლეკა
და
ლატენატუსა

უწყბილესი და უნეტარესი
სხოულია დ საქსოფელის კათოლიკოს-მეტოქისტი
კალისტრიატე

Նաչապետը Նախկինընթացողը ողորմա ու, զոնց ժամանակներու
ճշմարտանախնայ:

"Չաչապետ ողորմ, զոնց մարտազան
Չաչապետը ժամանակ միտումնապ,
զոն ան ժամանակ մարտազան, իմունա
մարտազաններն միտումնապ,
զոնց զոնց շրմանակն զարժանցուն ըս զոնց
Չաչա ըսնապ":

Ինչպիսի ժամանակներու զոն անոններու Նախկին մոնո, զոնց ըզրմի-
թան ճշմարտանախնայ:

"Չաչապետ միտումն ան Նախկին,
Ոչ զն ըսն ըսնապ ըսնապ
զոնցը ըզրմա ըզրմա ըզրմա ըզրմա, -
ան ըս ըզրմա զոն ըս զոնց?"

Նախկինընթացողը զարժանցողը ողորմա Նախկին մոնո, զոնց

"զոնն ըզրմա զոնն ըզրմա,
զոնն ըսն ըսնապ ըզրմա,
ըսն ըզրմա ըսն ըզրմա ըզրմա ըզրմա
ըզրմա"...

Ինչպիսի զոնն, ողորմա ըսնապ - ըսնապ ըզրմա ըզրմա ըզրմա,
ըսնապ ըզրմա ըզրմա ըզրմա ըզրմա ըզրմա ըզրմա ըզրմա ըզրմա
Ինչպիսի ըզրմա ըզրմա ըզրմա ըզրմա, զոննապ ըզրմա ըզրմա
ըզրմա ըզրմա ըզրմա ըզրմա / ողորմ. 2.20/

անչ, ըզրմա ըզրմա ողորմ ողորմ աննապ:

"ըսնապ ըզրմա ըզրմա ըզրմա ըզրմա ըզրմա ըզրմա"...

ըզրմա ան ըզրմա ըզրմա ըզրմա ըզրմա ըզրմա ըզրմա ըզրմա ըզրմա

"ան աննապ ըզրմա, զոնց ըզրմա,
ըսնապ ըզրմա ըզրմա,
ըզրմա ըզրմա ըզրմա ըզրմա,
ըզրմա ըզրմա ըզրմա, զոննապ ըզրմա
ան ըզրմա"...

ნუგა ჭავჭავაძე

სააღმშენებლო

ილია ჭავჭავაძე

ერისგუ აფსრფა/... აფსრფა ჯვარცმული იგი ღმერთი, რმველ-
მანც ჰსმევეა: "ესე არს ხორცი ჩემი, მევენთვის განცხობილი, ესე
არს სისხლი ჩემი, მევენთვის და მრავალთათვის დანახვეული მისა-
ცხვებელად ცოცხათა."

აფსრფა იგი ღმერთი, რმველმანც გვიანდერძა ჩვენ ურთვერთის
სიყვარული და გვიხარა: "ამას გეცხობი მევენი, რათა სიხარული
ჩემი მევენთანა ეგოს და სიხარული მევენი სავსებით იყოს. რა-
მევე ესე არს მცნება ჩემი, რათა იყვარებოდეთ ურთვერთარს, ვი-
თარცა მე შევიყვარენ მევენი".

აფსრფა იგი დვეწერი, ჭანჯური, ვენძული ღმერთი, რმველმან
ხსნად ჩვენიდა გვიხარა ჩვენ: "უფროსი ამისა სიყვარული არვის
აქვს, რათა სული თვისი დაჰსრფას მეგობართა თვისთათვის".

აფსრფა იგი მეუფეთა-მეუფე, რმველმანც აღადგინა ღირსება
ადამიანისა და ჰრქვა მონებთ შეგინებულს ქვეყნიერობას:
"არცა გეცხვით მევენი მონად, რამევე მონამან არა იყოს, რასა
იქმნ უფალი მისი; ხორც მევენი გარქუ მეგობრად, რამევე ყოველი,
რამოღენი მესმა მამისა ჩემისაგან, გაუწვე მევენი".

აფსრფა იგი ნუგეშმცემელი ღმერთი, რმველმან ჰსცა ნუგეში
სასწარვეთილს კაცობრიობას ამ სიყვით: "ნუ გეშინინ, რამევე
მე მიძღვევის სოფელსა".

აფსრფა იგი ყოველთა შემწვენარებელი ღმერთი, რმველმანც უბრ-
ძანა ჩაგრულითა, სოფლისაგან ძღვერითა და დვეწულთა: "მოვედინ
ჩემთან, მამვერადნო და გვირმმძიმენო, და მე განვიკვენოთ მევენი".

აფსრფა იგი ღმერთი მადლისა, სიყვარულისა და გაჭირვებულთა
განკითხვისა, რმველმანც შიშობილი, წყურვილი, სიშიშველი, სწველ-ყოფა

და ჰინერწვევიდეს მას და მიოიღეს ეღერძაში და სცემდეს თავსა მისსა".

აღსდგა იგი ჯვარცმული ვაცთაგან ვაცთმოყვარე ღმერთი, ღმერთი ყოვლადღმობსნეულის სიყვარულისა, შენებობისა და მიტყვებისა, რთმულიც ნამეჭნაობისაგან მოწყაღებისა, სიბრალულისა და შეწყნარებებისა იტყუდა მტერთათვის: "მიუტყვე, მაშაო, რამეთუ არ იციან, რას იქმან".

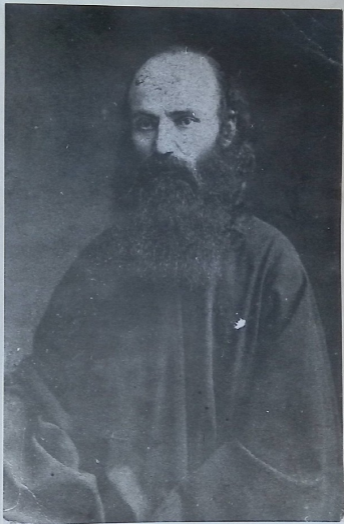
"და აჰა ძვერა იყო დიდი, რამეთუ ანტელოგი უფლისა გარდმოჰბდა ბეციოთ" და აღსდგა ქრისტე მაცხოვარი ჩვენნი!...

აღსდგა იგი ღმერთი მკვერთით, რთმელმანცა სიკვედიოთა სიკვედიოი დასთრგუნა და განახლებურს ვაცობრიობას ახალი ცხოვრება მიანიჭა.

ქრისტე აღსდგა!...

/1886 წ. 13 აპრილი/.

ქართული ეკლესიის
ისტორიის

მეცნიერი
გიორგი ტანაშვილი

56

ბიბლიოგრაფიული განმარტება

ისტორიული სურათები

1. ქართული ეკლესიის განვითარება საბერძნეთის ეკლესიიდან.
2. ქართველი ქალები.

განმარტება იასონ კურსელისა

გონის მხარეზე-მშენებელი სტამბა "ქართლი".

1914 წ.

/კონსტანტინე/

"საღვთისმეტყველო კრებულები" თანამდებობის რა სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქ ილია II-ის ბრძანდევანდობით საქართველოს საპატრიარქოს მიერ წარმოდგენილი საქართველოში ქართული ეკლესიის სრული ისტორიის შედგენისა, იხილეთ ამ საკითხებში საპირი მიმდევრული წიგნების კონსტანტინეების შედგენის. ბიბლიოგრაფიული განმარტების მიზნით დასაბუთებულ წარმოდგენილ მხარეზე პირველი ნაბიჯის-მეტიე შედგენის, ვინაიდან იგი უშუალოდ უბნა ქართული ეკლესიის ისტორიის საკითხებს.

კონსტანტინე შედგენისა გეოგრაფიული მნიშვნელობისა.

ბიბლიოგრაფიული ცნობებს ბიბლიოგრაფიული განმარტების შესახებ წარმოგვიტყუებს ამავდროულად მართლაც იხილეთ ნიქსი განმარტების წინასწარმოდგენილი.

ბიბლიოგრაფიული ნიქსების ძე განმარტების დაიბედა კახეთში 1840 წელს. ცხრა წლის ბიბლიოგრაფიული, მიმდინის გეოგრაფიული, გეოგრაფიული ჩამოტყუებისა და მიმდინისა. მიმდინის იგი ჩამოტყუების გეოგრაფიული წყაროს სამხედრო სასწავლებელში, საიდანაც მალე გამოტყუებისა სასწავლო სემინარიის. სემინარიის კურსი დასრულდა 1865 წელს,

Սալթարազըրոսի ձյրժյւն Սասըղոյրոս Յորոսա Որոշիլլա ժանժո՛-
 Յրրո Յրոգոլա ոմ Պալլոնո, իրոմ սնդաթոմոյրոնժոնանլըմլը Սալթարազը-
 լոն սր Յլլալթա Ոլլոնլը Յորոնո յրոնժոնանլըո ՍարժՅիլլոյրոնժոնա ըս
 ժանժո սնոնա սր ոլլո ժանժոնոյրո յրոնժոնանլըո լոլլոյրոնժոնո.

Բ. Քանասլըոլո սլլըրոն Յորոշը Սլլոլըն, իրժընոլլ ըսանժըմլըս
 Յ42 ըս Յ54 իլընլլ ժիլլա. սլլոն Սլլոլըն ըսյարժընոն ըրոնան ժը-
 ցոն ժըլոն ժալթան. սն Սսլոնոնոն ըսլլալլոնոնոն Բ. Քանասլըոլո
 յրոնոնոն ոնժըոնանոն ժոնոն, Սսլոլլ ժըրոն, իրոմ Սլլոլընոն
 սնժալըոնըն յարժըլ, ձյրժյւն ըս սլլոլլը յընն.

սն ոլլընոնըն յրոնժոնանոնն ժանժոլլոլլոննոնն սն ըս
 ժըլլոնոլլ: "Որոնոլլ III, Պաննոն IV, Որոնոլլ IV, սրժոլլ I ըս
 Որոնոլլ V.

Բ. Քանասլըոլո սանալոլլըն իլլընոն ժըլլոն ըրոլլըլընն ըս
 սնժոն, իրոմ ոնոնո նլը-նլըս սլլոնընն իլլոնոն ձյրժյւն Սալթար-
 ազըրոսի յլլընոլլը յըլլոնն ըս ոլլընոնըն ընոն ըսնոլլոլլընո-
 ժոննոնոն. սնոն ըրոնոնոնոն ժանժոլլըմլըս Յ18 իլլոնոն յոլ-
 լը 446 իլլալլը, ոլլոն Սալթարազըրոն ժանժոլլ սլլոնոն յանժոնո I
 ժոնժոնալո. ըլլըլլանոն ժանժոնն ընոնն յարժըլ յնանլը Սսլլ-
 լընոն իրժընոնն ըսանժընընոն ժընսանըն. յընոն Յրոգոլան յարժըլ-
 ոն: ըսլլոն, Սլլոլլոն, ժալթանոն ըս ժալթոն ժանժոնոն, իրժըլլոն
 Սսլլը ժանժոլլընոն ոլլընսլլոնն. ժանժոնըն V Սսլլընընոն սլլալլըն
 ընոննոնըն ըս ժալթոն ըրոլլընոն յարժըլընն, իրժըլլոն ժըննժալլըն
 ձյրժյւնըն յնա ըս ժըլլոլլըն ըսանժընընոնն ըրոլլընընոն.*

* սնոն ընոնն սլլոնոն ժըլլոնն Յ. ոնժըոնոնն ընոննոնն
 ըսլլոնն. Բ. Քանասլըոլոն ընոնոն, իրոմ ժանժոնըն ոլլոն սր
 յնոնոն ժալթոն, սրանըլ ժըլլոն, յանոն-ժալլընոն, ժըլլընոնըն.
 Սալթարազըրոսի ըսն ըրոլլընոնն յնոննընըն. ժանժոնըն ընոն
 յրոնժոնանլըոն Սանըլոն Յրոգոլա, սն ըրոնոն ժըլլոնն. ժըլլըլլ
 յո յըլլընոնն - Յըլլըլլ.

4. კათოლიკოსი უფროსი იმერეთისა, რეზიდენცია დაუქრია საკვ-
ლისი კანონები - 24 მუხლი /1662 წ./.
5. ანგონ, მბრძოლის უნიკალიონი.
6. ნეკრესის უნიკალიონი კოსტოვს, ფილოსოფოსი.
7. არსენ ნინო-წინაპერი, კარგად მცოდნე ფილოსოფიური მეცნიერ-
ობისა და საღვთო წერილის განმარტების დამწერი
/1682 წ./.
8. არქიმანდრიტი იოანე ფილოსოფი, კარგი მცოდნე საღვთო წერი-
ლისა და ბიბლიკალიტი /1691 წ./.
9. ბერი იოანე ჩხატარაიძე კურთხევა, რეზიდენცია დაუქრია რე-
სპუბლიკური წინაპერი და უნიკალიონის დასტურის
ქრონიკები /1698 წ./.
10. არქიმანდრიტი იოსებ მბრძოლი, რეზიდენცია დაუქრია რე-
სპუბლიკური წინაპერი და საღვთო განმარტების /1702/.
11. კათოლიკოსი კონსტანტინე III, რეზიდენცია მცოდნე საბიბლიკალიტი
კურთხევის წინაპერი ცხოვრება. დაუქრია აგრეთვე თავისი
პრობის დასტურის საქარტული /1703 წ./.
12. იმერეთის კათოლიკოსი ნიკოლოზი. მას დაუქრია საღვთო წე-
რის განმარტება და საღვთო დასტურის /1710 წ./
13. ბერი იაკობი მას მცოდნე პალეოგრაფია, ხელის მისი მბრძო-
ბისი ინახების განმარტების დამსტურები.
14. მღვდელ-მონაზონი გრიგორე ვახუშტიშვილი, რეზიდენცია აღმწე-
რის ქვეყანის დიპლომატიის ცხოვრება, ხელის მისი სწორი წიგნი
კურთხევა დღესაც უკარტებს ქვეყანას.
15. არქიმანდრიტი იოსებ საბრძოლი. მას 1743 წელს მათონის-
შვილების მარტისა და ვახუშტის მარტების განმარტების
დასტურება.

16. აწიქიუნი სკოლის მდიონისა ნიკოლოზ ბრევილი, ჩამვიღბაჲ
დასაძვფრინა საკვლისო ნიქვიში.

17. გუგანიში მიფის-კარის კვლისი ნიხელი. ჩამვიღბაჲ ვახტანგ
მიფის დროს ნიქვიშის აძვფრინეში.

ამის გარდა მიკვლევილი სხვა საკვლისო პირებიცაჲ ასახე-
ლებს და ამბობს, ასევე განახლებული პირების არსებობა ცხად-
ყოფისი იქნას, რამე ხსენებული საკვლისო პირების გადამწვევით-
მანი კარგად შესრულია. ამ სასულიერო ნიქვიშებშია დიდი
ჯანთი განმარტესი სკოლები მათის ჩამვიღბაჲ და დამკვლესი მათის-
ლები კვლისისა, სარწმუნოება და ვრცელემა მიცხრამიფი საკვ-
ლევი.

შემდეგ მიკვლევილი ნიქვიშების საქარველი კვლისი
მიწვიში, ღმერთებისა და დიფრანტების ნიხიწვიში, ღმერთის
სწავლისი მიწვიში საქარველი, მესახევი ვ.წ. გაფრანტ-
ვილი და მათ შორის ასახელებს საძა-სკობან რბილიანს, მღვნი-
რევი აფნიშევი, რამე მათ მიერ სარწმუნოების განმკვლა სხვა
განმარტესი დროს განმწვევი. ისინი ვიქვიშინი ცხას საქარ-
ველი განმკვლივი დროს, ვიქვიშინი ნიქვიშევი. ამისა-
დროს მათი მიწვილია პირიქელი - ასკვისი აფნიში, ასევე მიწ-
ვილია ნიქვიში ასახელებს: მდილი - მდილი ნიქვიშილი
დამვიში III-ს, იხევი მდილი - მარხნიშვილი, ანთონ ვახ-
ლილის, უნი სკოლის დამბის, ჩამვიღბაჲ საქარველი მათის პირიქელ
მათი გადამკვლი, ისინი განმკვლივი დროს დაევა სურდათ, ვარ-
ველის ვინის და ვარველი მისი გადამკვლი განახლების საშედე-
გით. და მდილი აფნიშევი დ.ჯანაშვილი ეს შინა ინიქვიში დამ-
ვიში, რამე ვიქვიში ვიქვიში და ვიქვიში ვიქვიშია ვიქვიში ნი-
ქვილისი მიწვილი სიქვიში: "ამიქვიშიანი ძმანი, მიკვლევი სიქ-
ვილი და მიქვიშილი ნიქვიში ვიქვიში, ჩამვიღბაჲ დამბისი
ნიქვიში".

საღვთისმეტყველო
ლიტერატურის
ბიბლიოგრაფია

ამას უწყვეტი იფიცია, რამდენადაც ენებოს, ერის ვაჭნიცა.
ბერიფი: მერილი ნ. ხუჭური.

/საღვთისმეტყველებელი/

12. მარტვილი. მთავარი. 1767 /საჯარო, უნ; საჯ. მუშ. საჯ.
ქარხანი მისებები

1. დავითი. ფფ. 1749 /ავაპ/

13. დავითი. მთავარი. 1768 /საჯარო, უნ; საჯ. მუშ. საჯ.
ქარხანი მისებები

2. ანტონ 1. ქადაგება. ფფ. /უნ; ფი/ 1751

14. კონსტანტინე მთავარი. ფფ. 1768 /საჯ. მუშ. /საღვთისმეტყველებელი/

3. კონსტანტინე. ფფ. 1751 /საჯარო, უნ; ფი, საჯ. მუშ. ავაპ. /

15. კონსტანტინე. მთავარი. 1768 /უნ; ფი/

4. ლავრო. /მთავარი. 1756-1763/. საჯარო. უნ. საჯ. მუშ.

16. ლავრო. მთავარი. 1768 /საჯარო, უნ; საჯ. მუშ. /

5. დავითი. მთავარი. 1762. ავაპ. /2 ცალი/

6. დავითი. ფფ. უთარით. /1763/. დავითი. /უნ; ფი/

17. მარტვილი. მთავარი. 1770 /საჯარო, უნ. საჯ. მუშ. ქარ.

7. დავითი. ფფ. 1763 / უნ; ფი, საჯ. მუშ. /

18. დავითი. მთავარი. 1764 /საჯარო, ქარ. მუშ. /ცმ/ საღვთისმეტყველებელი/

19. კონსტანტინე. ფფ. 1764 / საჯარო. უნ; ფი, საღვთისმეტყველებელი. /

20. კონსტანტინე. ფფ. /1764/ საჯარო.

21. კონსტანტინე. მთავარი. 1768 /საჯარო, უნ; ქარ. მუშ. /

10. სამთავრო. მთავარი. 1765. /საჯარო. უნ. საჯ. მუშ.

22. კონსტანტინე. /დავითი. /საღვთისმეტყველებელი, ავაპ. /

11. სანარემა გამგეობა. მთავარი. 1766./ უნ: ტი, საქ. მუშ.
ქუთ. მუშ. აკად./

24. სანარემა. 1766 / უნ: საქ. მუშ. ქუთ. მუშ. აკად./

12. პარაკლინი. მთავარი. 1767 / საჯარო, უნ: საქ. მუშ. საღ-
თიკოვ-ბი./

13. გავიხანი. მთავარი. 1768 / საჯარო, უნ: ტი, საქ. მუშ. პა-
ლატა. ქუთ. მუშ./

27. გავიხანი. 1768 / საჯარო. უნ: ქუთ. მუშ. აკად. მუშ./

14. ეპისკოპოსთა მიმართ. ტფ. 1768 / საქ. მუშ. / პალეოტრ. ტანც./

28. საჯარო. 1768 / საჯარო. უნ: ქუთ. მუშ. აკად. მუშ./

15. ლოცვანი. მთავარი. 1768./ უნ: ტი/

16. ლოცვანი. მთავარი. 1768 / საჯარო. უნ: ტი, ქუთ. მუშ./

17. ჯამინი. მთავარი. 1768 / საჯარო. უნ. საქ. მუშ. გუგუ. მუშ.
საღთიკოვ-ბი./

32. ჯამინი. 1768. საჯარო. უნ. საქ. მუშ. ქუთ. მუშ. აკად./

18. პარაკლიტიკოს. ტფ. 1772 / საჯარო; უნ. საქ. მუშ. ქუთ.
მუშ. საღთიკოვ-ბი./

19. კონდაკი. ტფ. 1783./ საჯარო, უნ. საქ. მუშ. ქუთ. მუშ. &
საღთიკოვ-ბი./

33. კონდაკი. 1783-1785./ საქ. მუშ. საღთიკოვ-ბი./

20. რაჯობა. ტფ. /1784/ საჯარო.

21. კიტიკოს სიმბოლო. ტფ. 1784 / საჯარო. უნ: ქუთ. მუშ./

22. კურთხევა. ტფ. 1784 / საჯარო. უნ. არქ. საქ. მუშ. საღ-
თიკოვ-ბი./

37. საჯარო. 1784-1800. საჯარო.

- 23. լոպտյանի. թղ. № 1784 /սախարո; շն. սրժ. սաղթուրու-Յի./
- 24. սախարժա. թղ. 1786 / շն; սաղ. Թշմ. Երո. Թշմ. Յշմթ./
- 25. Յաթուր. թղ. 1788 /սախարո, շն. սաղ. Թշմ. Երո. Թշմ. Յշմթ./
- 26. ըսրոտնի. թղ. /1784 և 1788/. /շն. սաղթուրու-Յի./
- 27. ըսրոտնի. թղ. 1790 /սախարո. շն. Երո. Թշմ. Յշմթ. Թշմ./
- 28. ըսրոտնի. թղ. 1790 /սախարո. շն. Երո. Թշմ. Յշմթ. Թշմ./
- 29. յաթնի. թղ. 1791 /սախարո. շն. սաղ. Թշմ. Յշմթ./
- 30. սաթուրու. թղ. 1791 /սախարո. շն. սաղ. Թշմ. Յշմթ./
- 31. սախարժա. թղ. 1791 /սախարո. շն. սաղ. Թշմ. սաղթուրու-Յի./
- 32. մարնեյանի. թղ. 1793. /սախարո. շն. սաղ. Թշմ. Երո. Թշմ. Յշմթ./
- 33. Թիւրք լոպտյանի. թղ. 1793. /սախարո. շն. սրժ. սաղ. Թշմ. սաղթուրու-Յի./
- 34. Երոտնեյանի. թղ. 1794 /սախարո. շն./
- 35. ըսրոտնի. թղ. /1784-1795/. /սաղ. Թշմ. սաղթուրու-Յի./
- 36. ճարոթի, սնմանի, լոպտյանի, մոլլա սաղթուրու-Յի սնձալա. մոթրոցի. 1797. /սաղթ./
- 37. սաղթուրու-Յի մոթրոցի. թղ. 1797- 1800. /սախարո. շն. սրժ. սաղ. Թշմ. Երո. Թշմ./

- 11. Գաղափարների և գրքերի ցուցակ 1800 - 1867 թթ. /Սալաթյան, Գ. Գ. /
- 1. Բազմաթիվ, Երևանի .1800 /Սալաթյան, Գ. Գ. /
- 12. Գրքերի ցուցակ 1800 - 1867 թթ. /Սալաթյան, Գ. Գ. /
- 2. Գրքերի ցուցակ Երևանի և Երևանի նահանգի Գրքերի ցուցակ /Սալաթյան, Գ. Գ. /
- 3. Գրքերի ցուցակ Երևանի և Երևանի նահանգի Գրքերի ցուցակ /Սալաթյան, Գ. Գ. /
- 14. Գրքերի ցուցակ Երևանի և Երևանի նահանգի Գրքերի ցուցակ /Սալաթյան, Գ. Գ. /
- 4. Գրքերի ցուցակ Երևանի .1803. /Սալաթյան, Գ. Գ. /
- 5. Գրքերի ցուցակ Երևանի և Երևանի նահանգի Գրքերի ցուցակ /Սալաթյան, Գ. Գ. /
- 16. Գրքերի ցուցակ Երևանի և Երևանի նահանգի Գրքերի ցուցակ /Սալաթյան, Գ. Գ. /
- 5. Գրքերի ցուցակ Երևանի և Երևանի նահանգի Գրքերի ցուցակ /Սալաթյան, Գ. Գ. /
- 17. Գրքերի ցուցակ Երևանի և Երևանի նահանգի Գրքերի ցուցակ /Սալաթյան, Գ. Գ. /
- 6. Գրքերի ցուցակ Երևանի և Երևանի նահանգի Գրքերի ցուցակ /Սալաթյան, Գ. Գ. /
- 18. Գրքերի ցուցակ Երևանի և Երևանի նահանգի Գրքերի ցուցակ /Սալաթյան, Գ. Գ. /
- 7. Գրքերի ցուցակ Երևանի .1807. /Սալաթյան, Գ. Գ. /
- 8. Գրքերի ցուցակ Երևանի և Երևանի նահանգի Գրքերի ցուցակ /Սալաթյան, Գ. Գ. /
- 19. Գրքերի ցուցակ Երևանի և Երևանի նահանգի Գրքերի ցուցակ /Սալաթյան, Գ. Գ. /
- 9. Գրքերի ցուցակ Երևանի .1800 /Գ. Գ. /
- 20. Գրքերի ցուցակ Երևանի և Երևանի նահանգի Գրքերի ցուցակ /Սալաթյան, Գ. Գ. /
- 10. Գրքերի ցուցակ Երևանի և Երևանի նահանգի Գրքերի ցուցակ /Սալաթյան, Գ. Գ. /
- 21. Գրքերի ցուցակ Երևանի .1820. /Սալաթյան, Գ. Գ. /

- 11. Լոգյանի. Թոսկոյի. 1815. /Սախարո. ՊՆ. Սալ. ԹՊՑ. ԵՊԹ.
ԹՊՑ. ՃՊՃԲ. Սալոցկոյ-ՍԻՅ./
- 12. Սամոսովիչի. Սահեղի. 1815 /ՊՆ. Սալ. ԹՊՑ. ՃՊՃԲ./
- 13. Կեղեցի. Թոսկոյի. 1816./Սախարո. ՊՆ. Սալ. ԹՊՑ. Սալ
ՊՊՊՊ. / ՊՊՊՊ-ՍԻՅ./
- 14. Լոգյանի. ՊՊ. 1816. /ԱՅԲԲ./
- 15. Սահեղի մատենի. /Սահեղի? 1827?/. /ՊՆ./
- 16. Սահեղի, Սահեղի. 1817. /Սախարո. ՊՆ. Սալոցկոյ-ՍԻՅ./
- 17. Կեղեցի. Սահեղի մատենի. /1818/. /Սախարո. ՊՆ. Սալ.
ՊՊՊՊ. ԹՊՑ. Սալոցկոյ-ՍԻՅ. ԱՅԲԲ./
- 18. Սահեղի մատենի ճիշտագրության մեջ ներկայացված ըստ ըստ
Սահեղի մատենի. /1818/. Սախարո. ՊՆ. Սալ. ԹՊՑ. /
Սահեղի մատենի. /1823/. /Սախարո/
- 19. /Սահեղի մատենի ճիշտագրության մեջ ներկայացված ըստ ըստ
Սահեղի մատենի. /1819. /Սախարո/. ՊՆ.
ՊՊՊՊ. ԱՅԲԲ./
- 20. Սահեղի մատենի ճիշտագրության մեջ ներկայացված ըստ ըստ
Սահեղի մատենի. /1819. /Սախարո
Սահեղի. Սալոցկոյ-ՍԻՅ. ԱՅԲԲ./
- 21. Լոգյանի. Թոսկոյի. 1820. /Սախարո. ՊՆ. Սալ. ԹՊՑ. ՃՊՃԲ./

- 22. საცისკრის რეცეპტი. 1820./საქართ. უნ./
- 23. ფირადოვი. გოგინძე. ს. პეტრობოროტი. /1820/ ./საქართ. სატ. მუშ. აკად. რიგ. მუშ. მუშეხი. საღვთო-მშ. /
- 24. დავითნი. მისკოვი. 1821./საქართ. უნ. სატ. მუშ. საღვთ-
კო-მშ./
- 25. ლეონტიძე არხიპოვისკოვისი, ექსპონატი საქარტოლოსა.
/რბ./ 1817-1821. /საქართ. სატ. მუშ./
- 26. კონდაკი. მისკოვი. 1821./საქართ. უნ./
- 27. შამინი. მისკოვი. 1822. /საქართ. უნ. სატ. მუშ. გუგო.
საღვთო-მშ./
- 28. შარავლიჭონი. მისკოვი. 1822./საქართ. სატ. მუშ. ქუთ.
მუშ. გუგო. საღვთო-მშ. აკად./
- 29. კანონი სამარტისა შარავლიჭონისა... მისკოვი. 1827.
ს ს უკლესისა შინა ქმნილსა სამღვდელთა გუამთაგან.
სანკლეტობოროტი. /1823/. /საქართ/
- 30. სახარება. /მისკოვი. 1823 /./საქართ. სატ. მუშ. ქუთ.
გუგო. აკად./
- 31. დამკრებელი კრებულებანი. მისკოვი. 1824 /უნ. სატ. მუშ.
აკად./
- 32. დავითნი. მისკოვი. 1824. /საქართ. უნ. ქუთ. მუშ. პალატა.
საღვთო-მშ. აკადემ./

33. კონდაკი. მთსკოვი. 1824. / საჯარო. საქ. მუშ. ქუთ. მუშ. მუშ. /
მუშ. საღვთო-მწ. /

34. კურხევიანი. მთსკოვი. 1825. / საჯარო. საქ. მუშ. საღვ. /

35. ვარლამ მიტროპოლიტი / ერისთავი, ვარლამ / მთსკოვი. 1825
/ საჯ. მუშ. საჯარო. უნ; საქ. მუშ. საღვთო-მწ. ავად. /

36. სამოციქულო. მთსკოვი. 1825. / საქ. მუშ. მუშ. ავად. /

37. კურხევიანი. მთსკოვი. 1826. / საჯარო. უნ; საქ. მუშ. ქუთ.
მუშ. მუშ. საღვთო-მწ. ავად. /

38. ღვთაყვანი. მთსკოვი. 1826. / საჯარო. უნ; საღვთო-მწ. /

39. ერეკლე კატეხიზისი, სასწავლებელი ყრმათა მარტლ- მადრიდ-
ბრძოლისა მსჯულისა ქრისტიანებრივისა... მთსკოვი. 1827.
/ უნ; ავად. /

40. / ნერსეს სომეხთა პატრიარქი. /

/ 1843 /

სომხური ტექსტი ქართული ტრანსკრიპციით. / ანტიკი. /

41. მინაძევა საცნობიერი პირმადრი ხორბლისა და ქუჩის ჩამარჯ-
ვისაჲის. 1844. / უნ. /

42. იოანე მტკვირის წიგნისა სამისა ჩუენისა იოანე მტკვირისა
კონსტანტინეპოლიტის არხიკისკოპოსოსისა სიფრუა მტკვირისა
ვის. მთსკოვი. / 1845 / . / საჯარო; უნ. საღვთო-მწ. ავად. /

43. քաջեցեմիտին սաղրնիտուանոսն Յնճաշտանի անո թուրը սամբըթ-
լո ոնտորնա ըս թուրը չափեինսո... մոսկոցի 2 1846/.
/սախարո; 75./

44. զրկըր լրնիտուանցեմիտի չափեինսո մարտըթաթոթըմըրնա
չառուրջը պրմոսաշըրտոն ըշըրնոննա... մոսկոցի. 1846/.
/75; սաղ. Ե78. պթթ./

45. ընոնտուրը չափրնաճեա պրմոսաշըրտոն չառուրջը ըշըրնոնա ,
սանչթըթըրթըրնո. 1847. /սախարո, 75; արլըր, պթթ./

46. մարտըթաթոթըմըրնոն աղսարթն չառուրջը ըս սամթոցըթըր
պրմոսաշըրտոն ըշըրնոննա... մոսկոցի /1847/. /75. արլըր./

47. ըոթըան. / սնալոնե - սնալըթըրն ընաղ. ինճաճաշըր
չառուրջը մըթըրն ոոնեթ իշըրթըրն ըրըր թամթըթըր ըս
թաճըթըր. /1846-1848/. /75./

48. ըոթըանի սաթոթըթըթ թոթոննա, թան - արնոննա ըս թանշըրթըր
ննա, Կնոթըրն - մըթոթըրննա սամթոննա, ժամոննա ըս ժոննա ըս թո-
թոննա սըրննա. մոսկոցի. /1848/. /75. Ե78. մթթ. սալթոցըթ-Թի.

49. թրոթըրն. իրմըր արն սամնաթըրթըր... չառնեշըրտա...
նոննո ըննա. մոսկոցի. 1849. /սախարո. սաղ. Ե78. Ե78. Ե78.
Ե78թ. սալթոցըթ-Թի./

50. թըթըթըր ըրննա Թ/մոթ/ննա չանցըրննա ըս մրտըրննա ըրթըրն-
նա չըրնոննա... սաթոթըթըթ Թ/մոթ/ ննա սամթոննա...
մրժանցըթոն... /մոսկոցի, 1849/ - /75. սալթոցըթ-Թի./

51. Բաշիմենի. Նարոթըմճար Բժնորդնա ...Նամըմնա...Ծրժանըմն-
 Թա... Ծոսկոյր /1850/. /Նախարո, Նալ.Ծոթ. Նալճոյր-Թի./
52. Ծըքըլոժ-Ծաշրդո թրժաճալ /Ծոկըմըլո շոնմը ոտանը նաժ-
 Ծոնսաթոն խոլոնոն Նաշրոյրո շոմոնոնոն շոնլընարոնոն/.ԹԾ.
 1850/. /ոթ./
53. Թրոնոնոնոն Նաթոյր. Ծոսկոյր. 1850 /Նախարո. 1798. Ծոթ. Երշ.
 Ծոթ. Նալճոյր-Թի./; ... Նամըմնա... Ծոժանըմնա...
54. Ծանկըթոյր,Թրոնոն. Ծոկըլ ճոնժոնթըմա ըոթրոնոնա, Ծը-
 շրժոնոն ըշոնոնոն Ծանկըթոյրոն Ծոյր. ԹԹ. 1857./ /Նախարո.
 179; 1798. Ծոթ; Նալճոյր-Թի; Նշոթ./
55. Թոմոնո յոնոնոն Ծաշոն-ըմոնոնոն. Ծոնոնոն Բժնորժա
 ըա Նոնոնոն Նոմոնոնոնոնա Նոնոնոն, Թոմոնոնոնոն յոնոնոն
 Ծաշոն-ըմոնոնոնոն.ԹԹ. 1852. /Նախարո; 179; Նալ.
 ոլ : ըոթ.Ծոթ. Նոնոն. 1798. Նախարո; 179. Ծոթ. Նընոնոնոն. Երշ.
 ընոնոնոն Նախարո; Նալճոյր-Թի./
56. Ծըմոկըմըլոն Ծնըրդոն ըոթոնոն...Նարոթըմճար...Նամըմնա.
 Ծրժանըմնա... ոմՆըրոնոնոն... ըոկըլոն Նըլըն Ծոնա... /
 /Ծոսկոյր; 1852/.
57. Վնոն 1. շոնոնոն. Բոնոնոն-Նոնոնոնոն, 1798-Վնոնոն
 Նոնոն Նոնոնոն, շոնոնոն-Նոնոնոնոն. Կոնոնոն Նոնոնոն-
 ընոնոն Նոնոնոնոնոնոն Կոնոն Վնոնոն. ԹԹ. 1853. /Նախարո; 179;
 Նալոյր;Նալ.Ծոթ. ...-ոն ոլ; 1798. Նընոնոնոն. ընոն-
 ոնոն Նախարո, Նալճոյր-Թի./

65. Բոցնի ժամըմըմոմաաօղոցն Սամրդըրոսա միջըրեասա. մոսկոյր
1861./ ԴԻ; ՍԴ. ՍԱԼՏՈՎՈՎ-ՇԻՆ. ԱՅԱԲ./

66. Բայրոնի... արեղեցոցն Սոնոքոնսա... մոսկոյր. 1862. / ԴԻ;
ՍԴ. ՍԴ. /

67. Ժամնի... Սարքըմըլա... Սամբոնս... Ժրժանըմոն... Եղմ-
միջոցն... Վրդըլսանըր ճոյրոնոն ժոն... Եղրո/ Յ/ ԴԻ/ ԵՅՅ
ա յմոնըրնոն... Սոնոքոնսա... մոսկոյր. /1862/. / ԴԻ; ԶԴԶ

68. Եղմոյրըմըր մեղըրըր լոյրնի . /մոսկոյր. 1862/ / ԴԻ./

69. Սայրըմըր ժոնոն. մոսկոյր. /1862/ / ՍԴ. ՍԴ. ՍԱԼՏՈՎ-
ՎՈՎ-ՇԻՆ./ ԱՅԱԲ/

70. Ժոնոն յրաժը, ոռանը. լոյրնի Սայրեղըրոն Յաթրոյրեոնոն,
Պ. 1864. /ՍԱՋԱՐՈՒ, ՍԱԼՏՈՎՈՎ-ՇԻՆ. ԱՅԱԲ./

71. Դրժոյր. Սարմոն ոնոն ժըրն Վրդըմոն. Պ. 1864
/ՍԱՋԱՐՈՒ; ԴԻ; ԱՅԱԲ./

72. Սաբարմ. Դրոնս Դըրնոն ոյր յրոնոն, Եմոն Սաբարմ
մաթոն, մարոնոն, լոյրնոն ը ոռանըրն, յարեղըրն ը Դրժըր
ըմոն. Պ. 1864. /ՍԱՋԱՐՈՒ; ԴԻ; ՍԴ. ՍԴ. /

73. Սաբարմ- ըմոն ըրնոն, յամոն ըմոն ըմոն ըմոն
մարոնոն ըմոն ըմոն. Պ. 1864. /ՍԱՋԱՐՈՒ; ԴԻ;

- ոն ըր. ԱՅԱԲ. Պ. /

74. გაბრიელ ეპისკოპოსი. სიფყუანი და მთელურებადნი ზემოქანი გაბრიელის მიერ, იმერეთის ეპისკოპოსისა. ტფ. 1865. /აჰაპ./
75. გარემა სინანდულისა, ზემოქანი რაკოთ აფხაზენიეციისა. თბ. /1865/ . /75/
76. რაჭვებანი საერისტიანთ სწავლისა, ანუ მთელე სამეცნიერო ინტერია და მთელე კატეხიზმი. ტფ. 1865. /საქარო, აჰაპ./
77. ურცელი ქრისტიანობის კატეხიზმი მარტინიანეციისა კათოლიკე - აფხაზენიის ეკლესიისა. გამომცემელა კავკასიის ნამუსტრისი ილკინის უაჩავენიის სტ. 1865 /საქარო, ბუბო. დონის საქარო, საღვთო-ბი. აჰაპ./
78. სადრესანსიალო სადრედა... სამეცნი... მუსკოვი 1865. /არქივი; საქ. მუზ. ბუბო. ბუბო./
79. ცხოვრება ფოტო-მედიისა იუთის - მთლიანისა და მარტინის ქალწულისა მარტინისა. თბ. /საქარო; 75./
80. ლეკვანი კათოლიკეთა ეკლესიისა შინა სამეცნიერო და მარტინის მიხედვით ერთა მისთა მთელიანისა მრედაციითა .ტფ. 1866. /საღვთო-ბი. / აჰაპ./
81. უამინ სადრედა... სამეცნი... მრედაციით... დიდი სადრედა... ტფ. /1866/. /საქ. მუზ./
82. ავარიციელი ნ. საქაროელოს კალენდარი. 1864- წლისა. თბ. 1867 /საქარო; აჰაპ./
83. რაკინი. ტფ. 1867 /ქუთ. მუზ. ბუბო. დონის საქარო, საღვთო-ბი. / აჰაპ./

22. ... 1879. /საქარო; აკად./
24. წარმოგი ელცვათ, რამელი მიეცავს ღვის შორის სხვა და სხვა რჩეულთა და ფრიად სახმართა ელცვათ. ქართული ენის მომზადთა რამის კათოლიკეთათვის. კონსტანტინეპოლი. 1877. /საქარო; აკად./
25. გვესახება რელიგია კარმისა და ცხოვრება მძიგისა ნინოსი, ქართველთ განმანათლებლისა. 1878. /საქარო, საღვთო-მწ./ აკად./
26. ახალი აღმშენა რელიგია რჩენისა იესო ქრისტესი. 1879. /საქარო; რწ.; ქრთ. მწმ. ქრთ. პედიონს.; ენიონის საქარო, საღვთო-მწ./ აკად./
27. ბაქრადე დიმიტრი. ძირიანი მუხე და მძიგა ნინო. 1879. /კანტე ;: 1880/
28. დიმიტრი. საქართველოს კალენდარი 1879 წლისა ქართული ქრონოლოგიით 35 წლისა. 1879 /საქარო; საღვთო-მწ./
29. ელცვანი. დამბეჭდა წიგნი ესე ელცვანი ქალაქსა ღვირისს ექვთიმე ხელათის სტამბასა შინა. 1879 / საქარო; საღვთო-მწ./
30. ელცვანი რუსულს და ქართულს ენაზედ გამოცემული კ.გ. ლიტერატურის მიერ. ქუთაისი; 1879. /საქარო; საღვთო-მწ./
31. მარტოდადე ნიჟოლი. მამება მძიგისა დიდებულისა, დიდისა მომამისა და ძველ მიმოსილისა გიორგისა. /საქარო/ 1879 /საქარო; აკად./

- 32. რა არის ქრისტიანთა. 1879. უმაღლესი/საჯარო,
 ექსპონატი საჯარო; აკად./
- 33. სახარება უფლის ჩუენისა იესო ქრისტესი წმიდა სახარება
 მათესი, მარკოსისი, ლუკასი და იოანესი, საქმედი მთავრული
 და ეპისტოლეები მთავრულიანი. 1879. /საჯარო ;ლიტ. მუშ.
 ქუთ. მუშ. საღვთავტ-ბი./
- 34. სრული კალენდარი 1880 წლისა / ნაკიანი წელი 366 დღე/
 1879 /საღვთავტ-ბი./
- 35. ფსალმუნთ რეკლამისი 1879. სამთავროსი მრევლისა და უცხო
 ქვეყანათ მკითხველთა -მეფეებრთა საზღვარგარეთისაგან. 1879.
 /საჯარო; უნ. ლიტ.მუშ. პლატა, ქუთ. მუშ./
- 36. ცხოვრება იესო ქრისტესი. 1879 /საჯარო/
- 37. ცხა სამოთხისა, საუკუნო -მეფეებრთა. 1880 /სა-
 ჯარო; საღვთავტ-ბი,აკად./
- 38. რეკლამისი. საღვთავტ-ბი... სამთავროსა... 1880. /უნ. ქუთ
 მუშ. მუშ./
- 39. ისტორია წმიდისა დედობისა და ძეგლად წმინდისა გიორ-
 გისა. 1880. / საჯარო; საღვთავტ-ბი./ აკად./
- 40. პატარა საქრისტიანთა მთავრული ქართული ენის მთავრული კითხ-
 ვილი წმინდისა. წმინდისა სხვადასხვა საქრისტიანთა მთავ-
 რულიანი წმინდისაგან. კონსტანტინეპოლი. 1880. /საჯარო/.

ახალი ალექსანდრე პოლიტექნიკური სკოლის, სახარკეოა ცუ-
ვასი. ტფ. 1883/საღვთისმშობლის./

62. ვარი ძმათა და დათა ძმობისა ნიძოდა საკარპისათა ღვთისმ-
შობელი მარიაშისა ვილკოვსკი - /ლევტა ღვთისმშობელი/. ტფ. 1883
/ურ.; საღვთისმშობლის./

63. ინტელექტი, არხივებისკომისიის საქრისტიანო მთავრობანი.
თბ. 1883. /საჯარო; ქუთ. პერიოდიკი, საღვთისმშობლის; აკად./

64. მურავიოვი, ა. ნ. მთავრობა საგმირთა დაგვირგვინებისა
ა. ნ. მურავიოვისა, ღვთისმშობელი რუსულია ძმობისა გამთ მა-
ლად ვილკოვსკი უსამღვთისისს ვაჟად არხივებისკომისიისა, საქარ-
ტულია ვილკოვსკისა არხივებისკომისიის მკარისაგან. თბ. 1883
/საჯარო; საღვთისმშობლის. აკად./

65. პერიოდი; იაკობი. მთავრობის ღვთის-მთავრობა. ნიძოვნი
იაკობი პერიოდიკის ვილკოვსკისაგან მთავრობისის ჩინ
ეთის სუბიექტისს მარიაშის მთავრობის სემინარიისა ღვთისსაგან.
გამთობი უნივერსიტეტი 1822 და დასტავილი რაინი უნივერსიტეტი
1861, რეპლიკისაგან ან უნივერსიტეტი და დასტავილი. უნი
სტანისკომისიის. 1883./ურ./

66. სკოლისკომისიის. რ/ნიშნის/. ღვთისმშობელი, მთავრობის და სიმთავრობო
საქრისტიანობისა გამთობის. გამთობისა მთ-2. ტფ. 1883.
/საღვთისმშობლის./

शुद्धव्यय २०

შ ი ნ ა ა რ ს ი

პატრისტიკა, პატრიოტიზმი

იოანე ოქროპირი

იოანე ოქროპირი - სწავლა კ. შავი. ქრესიანთა ~~და~~ შინა კრება-
დუღებინსაჲვის.

იხუმრება

ურბნული ეპისკოპოსი პრინციპალიტი - საღვთო წიგნების წარმო -
შობისა და დათარგმნების საკითხისათ-
ვის.

ქართული საბავშვო მწიგნობარული

წმ. გრიგოლ ხანძთელი

წ. პაპუაშვილი - კვირიკობა სვანულში

მედიცინის ისტორია და დიეტოლოგია

უწინდელნი და უწინდარნი

სრულიად საქართველოს კათოლიკოს- პატრიარქი

ქალისებრი - სიჭყვა იღიას გარდაცვალების გამო

იღია შავჭავჭავაძე - სააღვგომი

ქართული ეკლესიის ისტორიიდან

მიუხედავად ღრმადი ჰანაპირი - ისტორიული სურათები. ქართული
ეკლესიის გამოყოფა საბერძნეთის ეკლესიიდან.

საღვთისმშობლის დივინიზაციის ბიბლიოგრაფია

შინაარსი

